

འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པ།
ཚོགས་ཐེངས་ལྔ་པ།

THIRD PARLIAMENT OF BHUTAN

5TH SESSION

གྲོས་ཚད་-༠༥

Resolution No.05

ཚོགས་འདུའི་བྱ་རིམ་དང་གྲོས་ཚད་བཟུང་བསྟུས།

གནས་ལོ་ལྷགས་མོ་གླང་ལོ་ལྟ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༡༤ ལས་ལྟ་ ༥ པའི་ཚེས་ ༢༡ ཟུན་དང་།
སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྟ་ ༥ པའི་ཚེས་ ༢༧ ལས་ལྟ་ ༦ པའི་ཚེས་ ༣༠ ཟུན།

16th Day of the 4th Month to 21st Day of the 5th Month of
the Iron Female Ox Year

(MAY 27 - JUNE 30, 2021)

ཚོགས་དཔོན་ དབང་ལྷག་ནམ་རྒྱལ།

Table of Content

Sl.No.	Topic	Page No.
1.	Proceedings of the Opening Ceremony	1
2.	National Budget Report for the FY 2021-2022	1
3.	Introduction and Adoption of Bills	4
3.1	First and Second Reading of the Royal Bhutan Police (Amendment) Bill of Bhutan 2021	4
3.2	First and Second Reading of the Biodiversity Bill of Bhutan 2021	4
3.3	Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2021	4
3.4	Customs Duty Bill of Bhutan of Bhutan 2021	6
4.	Withdrawal of Bill	7
	Motion for the withdrawal of Local Government (Amendment) Bill of Bhutan 2021	7
5.	Third Reading of the Anti-Corruption (Amendment) Bill of Bhutan 2021	7
6.	Preferential Trade Agreement between the Royal Government of Bhutan (RGoB) and Government of the People's Republic of Bangladesh.....	8
7.	United Nations Convention Against Corruption (UNCAC) (Amendment).....	8
8.	Review Report on Farm Shops	9
9.	Good Governance Committee's Review Report on the Anti-Corruption Commission Annual Report 2019	9
10.	Royal Kasho on Joint Sitting	11

དཀར་ཆག

ཨང་	གནད་དོན་	ཤོག་ཁང་སྟེང་གི་མཐུན་པུ་
༡.	འགོ་བཙུགས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཛད་རིམ།	༡
༢.	ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༡-༡༠༡༢ གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དཔུང་སྒྲན་ཁུའི་བཙུང་བསྐྱུས།	༡
༣.	དཔུང་ཡིག་གི་རྩོམ་སྒྲིག་དང་ཆ་འཇོག་།	༤
༣.༡	རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྐྱེའི་ (འཕྲི་སྒྲོན་) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་ གཉིས་པའི་གྲོས་ཆོད།	༤
༣.༢	འབྲུག་གི་སྤྱི་ལུགས་རིུ་སྒྲིག་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་ དང་པ་དང་གཉིས་པའི་གྲོས་ཆོད།	༤
༣.༣	འབྲུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲུག་ཁྲུལ་གྱི་ (འཕྲི་སྒྲོན་) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་གྲོས་ཆོད།	༤
༣.༤	འབྲུག་གི་ཅ་དམ་ཁྲུལ་གྱི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་གྲོས་ཆོད།	༤
༤.	དཔུང་ཡིག་ཕྱིར་བཏོན།	༥
	འབྲུག་གི་ས་གནས་གཞུང་གི་ (འཕྲི་སྒྲོན་) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མ་ ཕྱིར་བཏོན་གྲོས་དོན་གྱི་གྲོས་ཆོད།	༥
༥.	འབྲུག་གི་རན་ལྷན་བཀའ་སྒྲོམ་ (འཕྲི་སྒྲོན་) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་ ༣ པའི་གྲོས་ཆོད།	༥
༦.	འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་དང་ བང་ལ་དེམ་མི་མེར་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་བར་ན་ གདམ་ཁ་ ཅན་གྱི་ཆོང་གི་ གན་ཁུའི་གྲོས་ཆོད།	༦
༧.	རན་ལྷན་གྱི་གདོང་ལེན་ལུ་ འཛམ་གླིང་གྱི་ཆོག་སྒྲིག་གི་མཐུན་གྲོས་ (འཕྲི་སྒྲོན་) གྱི་གྲོས་ཆོད།	༦
༨.	སོ་ནམ་ཆོང་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་གྲོས་ཆོད་ དང་ལེན་གྱི་སྒྲན་ལུ།	༦
༩.	རན་ལྷན་བཀའ་སྒྲོམ་སྒྲན་ཆོག་སྒྲིག་གི་ ལོ་བསྐྱར་སྒྲན་ལུ་ ༡༠༡༩ ཅན་མར་ གཞུང་སྤྱི་ལུགས་ལྷན་ཆོག་སྒྲིག་ཚུལ་གྱི་བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲན་ཁུའི་གྲོས་ཆོད།	༦
༡༠.	སྤྱི་ཆོག་སྒྲན་བཞུགས་འཆོག་སྒྲིག་པའི་བཀའ་འཁོག་།	༡༡

11.	Joint Sitting on the Performance Audit Report	11
12.	Royal Kasho for Joint Sitting.....	16
13.	Joint Sitting for Mines and Minerals Bill of Bhutan 2020.....	17
14.	Joint Sitting for Lhengye Zhungtshog Bill of Bhutan 2020...	18
15.	Tobacco Control Amendment Bill of Bhutan 2021.....	18
16.	Tax Bill of Bhutan 2021.....	20
17.	Re-deliberation on the Agreement between the Government of Kingdom of Bhutan and the Green Climate Fund on the Privileges and Immunities of the Green Climate Fund.....	20
18.	Motion.....	21
	Motion to Review and Change Consolidated Contract Employees to Regular Contract	21
19.	Question Hour.....	22
20.	Concluding Ceremony.....	22

༡༡.	ལས་འབྲེལ་ཅེས་ཞིབ་སྟན་ཞུའི་གྲར་ དམངས་ཅེས་ཚོགས་སྐྱོང་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ཞུའི་གྲོས་ཚེད།	༡༡
༡༢.	སྤྱི་ཚོགས་སྟན་བཞུགས་ཚོགས་ཚོག་པའི་ བཀའ་ཤོག།	༡༤
༡༣.	འབྲུག་གི་གཏེར་ཁ་དང་གཏེར་རྩལ་གྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༠ ཅན་མར་ སྟན་བཞུགས་གནང་པའི་གྲོས་ཚེད།	༡༧
༡༤.	འབྲུག་གི་སྟན་ཆུས་གཞུང་ཚོགས་གྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༠ ཅན་མར་ སྟན་བཞུགས་གནང་པའི་གྲོས་ཚེད།	༡༨
༡༥.	འབྲུག་གི་ཏམ་ཁུ་དམ་འཛིན་ (འཕྲི་སྟོན) དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ གྲོས་ཚེད།	༡༩
༡༦.	འབྲུག་གི་ཁལ་གྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་གྲོས་ཚེད།	༢༠
༡༧.	སྡོ་ལྷང་གནམ་གཤིས་མ་དངུལ་གྱི་ ཁེ་དབང་དང་བཀག་ཆ་གྱི་ འབྲུག་གཞུང་དང་ སྡོ་ལྷང་གནམ་གཤིས་མ་དངུལ་གྱི་བར་ནའི་ གན་ཆུ་གྲར་བསྐྱར་གྲོས་གྱི་གྲོས་ཚེད།	༢༠
༡༨.	གྲོས་དོན།	༢༡
	ལུ་གཡོག་གི་གནས་སྐབས་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དེ་ མཉམ་སྦྲེབ་ཁག་འབག་པ་ ཞི་གཡོག་པ་ཚུ་ གཏན་འཇགས་ཁག་འབག་པ་སྡེ་བཅོ་དགོ་པའི་ གྲོས་དོན་གྱི་ གྲོས་ཚེད།	༢༡
༡༩.	དྲི་བཀོད་ལས་རིམ།	༢༢
༢༠.	མཐུག་འགྲོལ་མཛད་རིམ།	༢༢

Summary of Resolutions
Fifth Session of Third Parliament of Bhutan

1. Proceedings of the Opening Ceremony

The Fifth Session of the Third Parliament of Bhutan commenced on the 16th Day of the 4th Month of Iron Female Ox Year corresponding to 27th May 2021. The Opening Ceremony was graced by His Majesty the Druk Gyalpo with a Zhugdrel Phunsum Tshogpai Tendrel ceremony.

After the Speaker's Opening Address to the Parliament, the Opening Ceremony was concluded.

2. National Budget Report for the FY 2021-2022

The Finance Minister presented the Report on the Supplementary Budget Appropriation for the FY 2020-2021 and the National Budget Appropriation for the FY 2021-2022. The Economic and Finance Committee (EFC) during its review mainly focussed on the National Budget Allocation Theme, National Credit Guarantee Scheme (NCGS), Economic Contingency Plan, Improvement of Farm Road (GSB) and Education sector in the Budget, and submitted following important findings and recommendations:

1. The theme for the National Budget Allocation for FY 2021-2022 is 'Sustained Economic Stability for a Resilient Economy'. In view of the current situation, the Committee submitted its appreciation to the Government for considering all aspects to sustain or withstand the economic activities in the country.

༡ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ཚོགས་ཐེངས་ལྔ་པའི་མཛད་རིམ་དང་གོ་ས་ཚད་
བཅུད་བསྟུན།

༡. འགོ་བཅུགས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཛད་རིམ།

འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ ཚོགས་ཐེངས་ལྔ་པ་འདི་ གནམ་ལོ་ལྷགས་མོ་གྲང་ལོ་
རང་ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༤ ལུངས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༥ པའི་ཆེས་ ༢༧ རེས་གཟའ་
པ་སངས་ལུ་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་ དབུ་བཞུགས་ཐོག་ལས་ བཞུགས་གྲལ་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ མཛད་རིམ་དང་བཅས་པ་སྟེ་ འགོ་བཅུགས་གནང་ཡི།

དེ་གི་ཤུལ་ལས་ ཚོགས་དཔོན་གྱིས་ འགོ་བཅུགས་ཀྱི་གསལ་བཤད་ཕུལ་བའི་ཤུལ་ལུ་
འགོ་བཅུགས་མཛད་རིམ་མཚུག་བསྟུན་གནང་ཡི།

༢. ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དངུལ་སྟན་ཞུའི་བཅུད་བསྟུན།

དངུལ་ཅིས་སློན་པོ་གིས་ ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༠-༢༠༢༡ གི་ ལྷན་ཐབས་འཆར་དངུལ་དུ་
བགོའི་སྟན་ཞུ་དང་ ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དངུལ་དུ་བགོའི་
སྟན་ཞུ་ཕུལ་མི་དེ་གུར་ དཔལ་འབྱོར་དང་དངུལ་ཅིས་ཚོགས་རྒྱུ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་
བའི་སྐབས་ འཆར་དངུལ་འདི་ནང་ གཙོ་བོར་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་འཆར་དངུལ་དུ་བགོའི་
བརྗོད་དོན་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ནོར་འགྲུལ་འགན་ལེན་ལས་འཆར་ དེ་ལས་ དཔལ་འབྱོར་
འབྱུང་རིམ་འཆར་གཞི་དང་ ཞིང་ལམ་ལེགས་སྐྱར་ (ཇི་ཨེ་སི་བི་གཡུར་བ) མཚུག་ར་
ཤེས་རིག་ལས་སྡེ་རྩུ་གར་ ཞིབ་རྟོག་དང་གཅིག་ཁར་ དགོས་མཁོའི་གོ་ས་འདེབས་ཕུལ་
མི་ཚུ་ཡང་།

༡) ཅིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དངུལ་དུ་བགོ་འདི་ འཛོན་སྐབས་
ཅན་གྱི་ བསྐྱར་གསོ་ལུ་ དམིགས་པའི་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་བརྟན་གཞི་ཟེར་བའི་ བརྗོད་
དོན་ཐོག་བརྒྱུམས་ཡོད་མི་དེ་ ད་ལྟོའི་གནས་སྟངས་ནང་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་
འབྲེལ་བའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ ཉམས་མ་བཅུག་པར་བཞག་ནི་དང་ གདོང་ལེན་འབད་ནིའི་ནམ་
པ་ཚུ་ བསམ་ཞིབ་ཐོག་མཛད་གནང་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་རྒྱུ་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ གཞུང་ལུ་ངལ་
རངས་ཡོད་པ།

2. While the establishment of the NCGS is noble and initiated timely for the economic growth in such a circumstance of Covid-19, the Banks could only approve 81 projects and of the 81 approved, most fall in the western region of the country. This might lead to regional imbalance in economic growth. The Committee recommended the Government to create extensive awareness on NCGS and put in place stringent measures for monitoring and loan recovery.
3. The Committee acknowledged the budget allocation under the agriculture sector for the enhancement of economic activities. As well, the farmers have come forward in the food production, both for local consumption and export. However, the farmers are not able to sell their produce in the market, conveniently. In this regard, the government should facilitate by improving supply chain management and logistics arrangements within the country.

Furthermore, during the pandemic, farmers cannot travel freely to high risk areas in the south and have to totally resort to agents for exports. When farmers' fate entirely rests on agents with little or no support from the Government, agents have every chance of manipulating volumes, qualities and prices. In this regard, the Committee recommended that the Government appoint dedicated farmers' representatives preferably agriculture or BAFRA personnel, to mediate and assure transparency and accountability in the exports.

4. In spite of the huge budget allocation for GSB, there are issues pertaining to quality of works, choices of road, budget shortages and monitoring of development activities by the concerned

༡༽ དཔལ་འབྱོར་ཡར་བླ་གཏང་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་མཐུན་འགྲུལ་འགན་ལེན་ལས་འཆར་གཞི་བཙུགས་གནང་མི་དེ་ ད་ལྟོ་འི་ ཀོ་མི་ཏེ་གི་གནས་སྤངས་ནང་ ལེགས་ཤོམ་དང་རྩས་ཐོག་ཡིན་རུང་ དངུལ་ཁང་ཚུ་གིས་ ལས་འགྲུལ་ཡོངས་བསྟོམས་ ༡༡ དེ་ཅིག་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་ཡོད་མི་ལས་ མང་ཤོས་ཅིག་ རྒྱབ་ཕྱོགས་རྫོང་ཁག་ཚུ་ནང་ཡིན་མ་ལས་ གཞན་ལུང་ཕྱོགས་ཚུ་ནང་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ འདྲ་མཉམ་མི་འགྱུར་ཅི་ཡིན་མ་ལས་ གཞུང་གིས་ ལས་འཆར་འདི་གི་སྒྲོར་ལས་ བཤོ་བ་བརྟེན་ཚུ་ཆུ་ཆེན་སྤྱོད་དགོཔ་མ་ཆད་ ལྷ་རྟོག་དང་ སྤྱི་མཐུན་ལེགས་ལེན་ནི་དེ་ ཐབས་ལམ་དམ་དམ་སྤྱོད་ བཟོ་དགོཔ།

༢༽ དཔལ་འབྱོར་འབྱུང་རིམ་འཆར་གཞི་འདི་ དཔལ་འབྱོར་གི་ལས་སྒྲུ་ཚུ་ ཡར་བླ་གཏང་ཐབས་ལུ་ སོ་ནམ་ལས་སྤྱོད་ལུ་ འཆར་དངུལ་དཔྱ་བཤོ་བཞག་ཡོད་མི་འདི་ རོས་ལེན་ཡོད་པའི་གྲར་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ རང་འབྲེན་དང་ ཕྱིར་ཆོང་གི་དོན་ལུ་ བཟའ་འབྲུང་གི་ཐོན་སྐྱེད་ ཡར་བླ་གཏང་ནི་ལུ་ མདུན་བཟང་སྤྱོད་ཡོད་པ་ཡིན་རུང་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ཆོང་འགྱུར་འཐབ་ནི་ནང་ གཞུང་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་མཛད་དང་མཛད་བཞིན་ཡོད་རུང་ ད་ལས་ཕར་ དཀའ་ངལ་མི་འབྱུང་ནི་དོན་ལུ་ གཞུང་གིས་ མཁོ་སྤྱོད་བརྒྱུད་ལམ་ཚུ་ ལེགས་བཅོས་མཛད་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ ཆོང་འབྲེལ་གྲ་སྤྲིན་བཟོ་དགོཔ།

དེ་མ་ཆད་ དེ་རེས་ རྟན་ཡམས་ཀྱི་རྩས་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཉེན་ཁ་ཅན་གི་ལྟོ་ཕྱོགས་ ཁྲོམ་ཆོགས་ཚུ་ནང་ འགོ་འགྲུལ་འབད་མ་ཚུགས་པར་ལུས་ཡོད་པ་དང་ ཕྱིར་ཆོང་འཐབ་མི་ལས་སྤྱོད་ལུ་ རེག་དགོ་ནི་དེ་གིས་ ལས་སྤྱོད་ལུ་ འབྲེན་ཆད་དང་ སྤྱི་ཆད་ དེ་ལས་ རིན་གོང་ཚུ་ལུ་ གཡོ་སྐྱུར་འབད་སྤྱོད་ནི་ཡིན་མ་ལས་བརྟེན་ གཞུང་གིས་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཕྱིར་ཆོང་སྐབས་ འདུམ་འགྲིག་དང་ རྟངས་གསལ་ཡོད་པ་རེས་བརྟེན་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ འགན་འཁུལ་འབག་ནི་དོན་ལུ་ ཆེད་དམིགས་ཀྱི་ རོ་ཆབ་བསྐྱོར་བཞག་འབད་དགོཔ་དང་ དེ་ཡང་ སོ་ནམ་ ཡང་ན་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་ བཟའ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གི་ མི་ངོམ་ལུ་ གདམ་ཁ་བྱིན་དགོཔ།

༣༽ ཞིང་ལམ་ལེགས་སྐྱུར་ (རི་ཨེས་བི་དང་ གཡུར་བ) རང་ལུ་ འཆར་དངུལ་ཆུ་ཆེན་སྤྱོད་བཞག་ཡོད་རུང་ ལཱ་གི་སྤྱི་ཆད་དང་ འཁོར་ལམ་གི་གདམ་ཁ་ འཆར་དངུལ་མ་ལང་པའི་དཀའ་ངལ་ དེ་ལས་ ལས་སྤྱོད་གོང་འཕེལ་གི་ལས་སྒྲུ་ཚུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་ལུ་ བྱ་

agencies. The Committee recommended proper monitoring from the Dzongkhag Tender Committee by including the Gewogs in the Committee to ensure their fullest support. Due to varying lengths of farm roads in the country, it is literally impossible for the centrally allocated budget to meet the entire lengths of roads at a go. When such a situation arises, the Committee recommends that the fairly shorter roads be completed by pooling budgets from the Gewog and the Dzongkhag.

Considering the geo-climatic condition of that specific area and experts' recommendation, and most importantly, based on resource availability, the Gewogs should continue to decide whether or not to stick to GSB or choose black-topping or any other better methods.

5. While it is a commendable initiative to allocate a separate budget for the school stationeries amounting to Nu. 336 million for the FY 2021-2022, the ground issue is such that the allocated budget for the school stationery remains insufficient due to re-appropriation. Considering the fact that education needs utmost importance, the budget should be made dedicated under a capital head and be regulated strictly for the said purpose only. While ascertaining the support on the Supplementary Budget Appropriation of Nu. 2,783.703 million for the FY 2020-2021, and Annual Budget of Nu.80,483.150 million for the FY 2021-2022, all 37 Members present and voting unanimously adopted the budget along with the five recommendations submitted by the National Council.

སྐབས་མ་བདེམ་བྱུང་ཡོད་པ་ལས་ ལྷ་རྟོག་ཚུ་འོས་ལྷན་བཟོ་ཐབས་ལུ་ རྫོང་ཁག་རིན་
བསྐྱར་ཚོགས་ཚུང་ནང་ རང་སོའི་ཆེད་འོག་ཚུ་ ཚོགས་ཚུང་གི་གྲངས་སུ་བཙུགས་དགོཔ་
དང་ ཞིང་ལམ་ཚུ་འི་དོན་ལུ་ གཞུང་ལྷེ་བ་གིས་ གནང་མི་འཆར་དཔུལ་གྱི་ ཆར་གཅིག་
གྱར་ སེལ་ཚུགས་པ་ལྷ་ཁག་ཡོད་པ་ལས་ འོས་མཆོམས་ལྷན་པའི་ ཞིང་ལམ་ཚུ་སེལ་
ཐབས་ལུ་ ཆེད་འོག་དང་རྫོང་ཁག་གིས་ འཆར་དཔུལ་ལས་ སྤྱི་བསྐྱེམས་མ་དཔུལ་ལག་
ལེན་འཐབ་ཐོག་ སེལ་ནིའི་ཐབས་ལམ་བཏོན་དགོཔ།

དེ་མ་ཆད་ རང་སོའི་ས་ཁོངས་ཚུ་གིས་ བསེལ་བྱོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་རིག་པ་དང་ མཁས་
མཆོག་གི་གྲོས་འདེབས་ དེ་ལས་ ཐོན་ཁུངས་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་ ཆེད་འོག་གིས་ ཇི་
ཞེས་བི་ ཡང་ན་ ཕྱི་ནག་ ཡང་ན་ གཞན་ཐབས་ལམ་གང་དྲག་བཏོན་ཐོག་ལས་ ལག་
ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ གྲོས་ཐག་གཅོད་ཚོག་དགོཔ།

༥༽ ཤེས་རིག་ལས་སྡེ་ནང་ གཞུང་གིས་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༡༡-༢༠༡༢ ནང་ སློབ་གྲུའི་ཡིག་བྲིས་
མཁོ་ཆས་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ དཔུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༣༣༤ དཔུ་བགོ་ལོགས་སུ་སྡེ་ བཞག་ཡོད་མི་
འདི་ བསྐྱོད་རུང་བའི་ཐབས་ཤེས་བཟང་པོ་ཅིག་ཨིན་རུང་ གནད་དོན་ངོ་མའི་ནང་ འཆར་
དཔུལ་བསྐྱར་བཀོད་ལས་བཏོན་ སློབ་གྲུའི་ཡིག་བྲིས་མཁོ་ཆས་ཀྱི་དོན་ལུ་ འཆར་དཔུལ་
དཔུ་བགོ་བཞག་ཡོད་མི་འདི་ ལང་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པ་དང་ ཤེས་རིག་འདི་ གལ་གནད་
ཆེ་ཤོས་ཅིག་ཨིན་པའི་ངོས་ལེན་ལུ་ འཆར་དཔུལ་འདི་ གསར་སྐྱབ་ཀྱི་འོག་ལུ་ ཆེད་
དམིགས་སྡེ་བཟོ་དགོཔ་དང་ དགོས་མཁོ་བཀོད་མི་ རྒྱང་མ་གཅིག་ནང་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་
ཆད་འཛིན་དམ་དམ་འབད་དགོ་པའི་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་པའི་གྱར་
ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༡༠-༢༠༡༡ གི་ལྷན་ཐབས་འཆར་དཔུལ་ དཔུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༢,༧༢༣.༧༠༣
དང་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༡༡-༢༠༡༢ ཀྱི་ འཆར་དཔུལ་ཡོངས་བསྐྱེམས་ དཔུལ་ཀྲམ་ས་
ཡ་ ༤༠,༤༢༣.༧༤༠ ཐམ་པ་དེ་གྱར་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་
ད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཚོགས་གྲལ་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐྱེམས་ ༣༧ ཆ་མཉམ་གྱིས་ རྒྱབ་
སྐྱོར་ཕྱིལ་བུམ་གནང་སྟེ་ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡོད་པ་མ་ཆད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་
སྤྱིར་བཏང་ གྲོས་འདེབས་ཁག་ ༥ བཀོད་གནང་མི་ཚུ་གྱར་ཡང་ བསྐྱར་གྲོས་གནང་སྟེ་
ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ ངོས་ལེན་མཛད་གནང་ཡི།

3. Introduction and Adoption of Bills

3.1 First and Second Reading of the Royal Bhutan Police (Amendment) Bill of Bhutan 2021

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Foreign Affairs - representing the Minister for Home and Cultural Affairs) moved the motion for the First and Second Reading of the Royal Bhutan Police (Amendment) Bill of Bhutan 2021. The House following the deliberation referred the Bill to the Social and Cultural Committee for review, and to submit a review report thereof for the Third Reading in the Sixth Session.

3.2 First and Second Reading of the Biodiversity Bill of Bhutan 2021

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Agriculture and Forest) moved the motion for the First and Second Reading of the Biodiversity Bill of Bhutan 2021. The House following the deliberation referred the Bill to the Environment and Climate Change Committee for review, and to submit a review report thereof for the Third Reading in the Sixth Session.

3.3 Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2021

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Finance) moved the motion for the First and Second Reading of the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2021. The House deliberated on the review report presented by the Legislative Committee for the Third Reading, and while ascertaining the support on the Bill, since the Money Bill has to be passed in the same Session, all 39

༣. དཔུང་ཡིག་གི་དོན་སྤྲོད་དང་ཆ་འཛིན།

༣.༡ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེའི་ (འཕྲི་སྟོན) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ ལྷག་
ཐེངས་དང་པ་དང་ གཉིས་པའི་གྲོས་ཚད།

དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ (ནང་སྲིད་དང་སྲོལ་འཛིན་སྟོན་པའི་ངོ་ཚབ) ཕྱི་འབྲེལ་སྟོན་
པོ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེའི་ (འཕྲི་སྟོན) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་
མའི་ ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་གཉིས་པའི་ གྲོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་གྱུར་ རྒྱལ་དམངས་ཀྱིས་
གསུང་གྲོས་གནང་ཞིན་མ་ལས་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པམ་འདི་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་
ལུལ་མའི་ རྒྱལ་ཐེངས་ ༤ པའི་ནང་ གནང་ནིའི་དོན་ལུ་ མི་སྡེ་དང་ལམ་སྲོལ་རྒྱལ་
རྒྱུ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ལྷན་ཁྲུ་ཕུལ་དགོས་སྟེ་ འགན་ཁུར་ཅིས་སྟོན་གནང་ཡི།

༣.༢ འབྲུག་གི་སྤྱི་ལཱ་རིམ་ཁྲུའི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་གཉིས་
པའི་གྲོས་ཚད།

དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་སྟོན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ལཱ་རིམ་
ཁྲུའི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་གཉིས་པའི་ གྲོས་དོན་ཕུལ་
མི་དེ་གྱུར་ རྒྱལ་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གྲོས་གནང་ཞིན་མ་ལས་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་
པམ་འདི་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ ལུལ་མའི་རྒྱལ་ཐེངས་ ༤ པའི་ནང་ གནང་
ནིའི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཟོ་དེ་རྒྱལ་རྒྱུ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་
འབད་དེ་ ལྷན་ཁྲུ་ཕུལ་དགོས་སྟེ་ འགན་ཁུར་ཅིས་སྟོན་གནང་ཡི།

༣.༣ འབྲུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲུག་ཁལ་གྱི་ (འཕྲི་སྟོན) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་
གྲོས་ཚད།

དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་ཅིས་སྟོན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲུག་
ཁལ་ (འཕྲི་སྟོན) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་གཉིས་པའི་
གྲོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་གྱུར་ རྒྱལ་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གྲོས་གནང་ཞིན་མ་ལས་ ལྷག་
ཐེངས་གསུམ་པའི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་དོན་རྒྱལ་རྒྱུ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ལྷན་
ཁྲུ་ཕུལ་མི་དང་བསྟུན་ གསུང་གྲོས་གནང་ཞིན་མ་ལས་ དཔུང་ཡིག་འདི་ (ཉི་འཁོར་དཔུང་
ཡིག) གྲེ་ རྒྱལ་ཐེངས་འདི་ནང་ར་ ཆ་འཛིན་གྲུབ་པའི་སྐབས་ རྒྱུ་བསྐྱར་རྒྱུ་གིས་གལ་

Members present and voting supported in favour of the Bill and adopted the Bill.

Re-deliberation on the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2021 (19th Day of the 5th Month of the Iron Female Ox Year corresponding to 28th June, 2021)

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Finance) moved the motion for the re-deliberation of the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2021. During the deliberation, Members submitted that as recommended by the National Council, it is imperative for the Government to propose amendment to the Section 46 (B) of the Public Finance (Amendment) Act of Bhutan 2012 within the tenure of this Government.

Moreover, submission was made that the Government should have submitted the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2021 as Financial Bill instead of Money Bill, considering its convenience during the enforcement. On that, the Minister for Finance clarified that some Sections have been inserted in the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2021 which would be enforced at a later time, and therefore there would be no issue and inconvenience on that part. The Minister also clarified that, as recommended by the National Council, the Government would submit the amendment of Section 46 (B) of the Public Finance (Amendment) Act of Bhutan 2012, in the winter Session.

The Minister for Finance further submitted that there was no need for any amendment with regard to Section 46 (A) of the Public Finance (Amendment) Act of Bhutan 2012. While ascertaining the

འཇུག་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༣༩ ཡོད་མི་ཚུ་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཕྱི་ལ་བུམ་ཐོག་ལས་ དཔུང་
ཡིག་འདི་ ཆ་འཇོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

དེ་ལས་ གནམ་ལོ་ཕྱགས་མོ་གྲང་ལོ་ལྷ་ ༥ པའི་ཆེས་ ༡༩ ལུ་འཇུག་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་
༤ པའི་ཆེས་ ༡༥ ལུ་ འཇུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲོག་ཁྲལ་ (འཕྱི་སྟོན་) གྱི་དཔུང་
ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མ་གྱུར་ བསྐྱར་གྲོས་གྱི་གོས་ཚད།

དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་རྩིས་སྟོན་པོ་གིས་ འཇུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲོག་
ཁྲལ་ (འཕྱི་སྟོན་) གྱི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མ་དེ་གྱུར་ བསྐྱར་གྲོས་གནང་དགོ་པའི་
གོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཆོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་གནང་མ་དུ་ འཇུག་མི་ཚུ་གིས་
ཁྱུ་མི་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྡེ་གིས་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་ (འཕྱི་སྟོན་) བཅའ་
ཁྲིམས་ ༡༠༡༡ གྱི་དོན་ཚན་ ༤༤ (ཁ) པ་འདི་ འཕྱི་སྟོན་འབད་དགོ་པའི་ གོས་
འདེབས་ལྟར་དུ་ ད་རེས་ གཞུང་གི་གནས་ཡུན་ནང་ར་ འཕྱི་སྟོན་གྱི་གོས་འཆར་ཕུལ་
དགོ་པ་ཁག་ཆེ་ཟེར་ཁྱུ་ཡི།

དེ་མ་ཚད་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲོག་ཁྲལ་གྱི་དཔུང་ཡིག་དེ་ ཉི་རུའི་
དཔུང་ཡིག་སྡེ་མེན་པར་ དངུལ་འབྲེལ་གྱི་དཔུང་ཡིག་སྡེ་ ཕུལ་གནང་པ་ཅིན་ བསྐྱར་སྟོན་
འབད་ནི་ནང་ བྱ་སྐྱབས་མ་བདེམ་མེད་པའི་ཁྱུ་བ་ཕུལ་མི་གྱུར་ དངུལ་རྩིས་སྟོན་པོ་གིས་
ད་ལྟོ་ཡོད་པའི་ ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲོག་ཁྲལ་གྱི་ དཔུང་ཡིག་འདི་ནང་ དོན་ཚན་དག་པ་
ཅིག་ རྒྱལ་ལས་ བསྐྱར་སྟོན་འབད་ནི་ཟེར་ བཅུགས་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ བྱ་སྐྱབས་མ་བདེམ་
འཐོན་དགོ་པ་མེད་པ་མ་ཚད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྡེ་གིས་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་(འཕྱི་
སྟོན་) བཅའ་ཁྲིམས་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༤༤ (ཁ) པ་ འཕྱི་སྟོན་འབད་དགོ་པ་
སྡེ་ ཕུལ་དོན་ལྟར་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་འབད་རུང་ གནམ་དགུན་གྱི་ཆོགས་ཐངས་ནང་
འཕྱི་སྟོན་གྱི་ གོས་འཆར་ཕུལ་ནི་ཨིན་པའི་ ཁྱུ་བ་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལས་ དངུལ་རྩིས་སྟོན་པོ་གིས་ མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་(འཕྱི་སྟོན་) བཅའ་ཁྲིམས་
༡༠༡༡ ཅན་མའི་ དོན་ཚན་ ༤༤ (ཀ) པའི་ཐད་ཀར་ བཤོ་སྟོགས་དགོ་པ་མེད་པ་ལས་
བརྟེན་ འཕྱི་སྟོན་འབད་དགོ་པ་མེད་པའི་ ཁྱུ་བ་ཕུལ་བའི་རྩིས་སུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྡེ་

support on the recommendation submitted by the National Council through the show of hands, the House could not secure majority support in favour of the recommendation, and therefore concluded the deliberation.

3.4 Customs Duty Bill of Bhutan 2021

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Finance) moved the motion for the First and Second Reading of the Customs Duty Bill of Bhutan 2021. The House following the deliberation referred the Bill to the Legislative Committee, which the Committee reviewed, and submitted a report for the Third Reading. Following the deliberation, while ascertaining the support on the Bill, since the Money Bill has to be passed in the same Session, 32 voted “Yes”, 1 voted “No” and 5 Abstained out of 38 Members present and voting and therefore adopted the Bill.

Re-deliberation on the Customs Duty Bill of Bhutan 2021(19th Day of the 5th Month of the Iron Female Ox Year corresponding to 28th June, 2021)

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Finance) moved the motion for the re-deliberation on the five recommendations of the National Council in the Customs Duty Bill of Bhutan 2021. During the deliberation, Members submitted that the large imports would have huge impacts on the local industries. On that, some Members submitted that there is a need to have a choice of preference on the quality of goods while procuring and maintaining areas of competition as well. Following an extensive deliberation,

གིས་ གོས་འདེབས་དེ་ལུ་ རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་ ཡུལ་ཡར་སེང་གིས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱུ་
རྒྱུ་ཐོབ་མ་ཚུགས་རུང་ རྒྱུ་བསྐྱར་ལོགས་སུ་གནང་དགོས་མེད་པའི་ དྲན་གསོ་མཛད་དེ་
གསུང་གོས་མཚུགས་བསྐྱར་གནང་ཡི།

༩.༤ འབྲུག་གི་ཅད་མ་ཁལ་གྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་གོས་ཚོད།

དཔྱད་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་ཅིས་སློན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་ཅད་མ་ཁལ་གྱི་དཔྱད་ཡིག་
༡༠༡༡ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་གཉིས་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་གྱར་ ཚོགས་
དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་གནང་ཞིན་མ་ལས་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པའི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་
དོན་ཚོགས་ཚུང་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ སྤྲོ་ལུ་ཕུལ་མི་དང་བསྐྱར་ གསུང་གོས་
གནང་ཞིན་མ་ལས་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ (ཉི་ཤུ་ཉི་དཔྱད་ཡིག) གྲེ་ ཚོགས་ཐེངས་འདི་ནང་ར་
ཆ་འཛིག་གྲུབ་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་ རྒྱུ་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱུ་
བསྐྱར་ཚོགས་གྲུབ་ འབྲུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༣༥ ཡོད་ས་ལས་ ༣༢ ཀྱིས་བརྟུབ་དང་
༡ གིས་མ་བརྟུབ་ ༥ གིས་འཛེམས་བཞུགས་པའི་ཐོག་ལས་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ ཕྱེད་མང་
ཐོག་ལས་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་གནང་ཡི།

དེ་ལས་ གནམ་ལོ་ལྷགས་མོ་སྤང་ལོ་སྤྱོད་ ༥ པའི་ཆེས་ ༡༩ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡
ལྷ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༥ ལུ་ འབྲུག་གི་ཅད་མ་ཁལ་གྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མ་གྱར་
བསྐྱར་གོས་ཀྱི་གོས་ཚོད།

དཔྱད་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་ཅིས་སློན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་ཅད་མ་ཁལ་གྱི་དཔྱད་ཡིག་
༡༠༡༡ ཅན་མར་ རྒྱུ་ཡོངས་ཚོགས་སྤེ་གིས་ གོས་འདེབས་ཁག་ ༥ བཀོད་གནང་མི་དེ་
གྱར་ བསྐྱར་གོས་གནང་དགོས་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་
གོས་གནང་མ་ད་ འབྲུས་མི་ཚུ་གིས་ ནང་འབྲེན་འབད་ནི་འོག་སྐབས་དེ་གིས་ ནང་འཁོད་
བཟོ་ག་འབྲུལ་ཁང་ཚུ་ལུ་ བྱེམ་སྟོན་འབད་ར་ཕོག་ནི་ཨིན་མ་སྤེ་ལུ་ འབྲུས་མི་
གཞན་གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ ནང་འབྲེན་གྱི་ཐད་ཁར་ ཅཆས་ཀྱི་རྒྱ་སྤྲོས་བཟྭ་སྤེ་ མཁོ་སྤྲོབ་
འབད་དགོས་པའི་ གནམ་ཁ་བཞག་དགོས་མ་ཚད་ དོ་འགྲན་གྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ཡང་ དགོས་
ཁག་ཆེ་བའི་ལུ་བ་ སྤྲོ་ཚོགས་ཕུལ་ཏེ་ གསུང་གོས་གནང་པའི་རྗེས་སུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་

the House with unanimous support through show of hands adopted the recommendations of the National Council on retaining 50% customs duty on betel nuts (Chapter 8) as per the existing Act, and 0 % customs duty on electric fence energizers (Chapter 85).

Subsequently, regarding the recommendations of the National Council on Chapter 20 (Fruit Juices), Chapter 22 (Water), and on retaining the customs duty as per the existing acts for local products under Chapter 50, Chapter 64, Chapter 71, Chapter 92 and Chapter 96, the House could not gather support in favour of the recommendations. Therefore, the House reached consensus to retain the same as it is in the Bill and concluded the deliberation.

4. Withdrawal of Bill

Motion for the withdrawal of Local Government (Amendment) Bill of Bhutan 2021

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Foreign Affairs -representing the Minister for Home and Cultural Affairs) moved the motion for the withdrawal of Local Government (Amendment) Bill of Bhutan 2021. While ascertaining the support with the show of hands, the House unanimously supported in favour of the motion and therefore withdrew the bill.

5. Third Reading of the Anti-Corruption (Amendment) Bill of Bhutan 2021

The Member In-Charge of the Bill (Chairperson of the Good Governance Committee/ Member from Dewathang- Gomdar

རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ ལེའུ་ ༡ པ་ རྫོམ་འེ་ཐད་ཁར་ ཅ་དམ་གྱི་ཁལ་འདི་ བཅའ་
ཁྲིམས་ལྟར་དུ་བརྒྱ་ཆ་ལས་ ༥༠ གྲར་ རང་འཇགས་སྡེ་ བཞག་དགོ་པའི་གྲོས་འདེབས་
དང་ ལེའུ་ ༡༥ པ་ གྲོག་མེ་ར་བ་དེ་ཡང་ ཅ་དམ་ཁལ་ གྲུད་ཀོར་སྡེ་བཟོ་དགོ་པའི་ གྲོས་
འདེབས་ཕུལ་མི་ལྟར་དུ་ ཚོགས་དམངས་ ཕྱག་ཡར་སེང་ཐོག་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཤིལ་བུམ་
གནང་སྟེ་ ཆ་འཇོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

དེ་གི་ཤུལ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ ལེའུ་ ༢༠ པ་ མངར་ཚུ་ ལེའུ་ ༢༢ པ་
ཚུ་ དེ་ལས་ ལེའུ་ ༥༠ པ་དང་ ༦༤ པ་ ༡༡ པ་ ༡༢ པ་དང་ ལེའུ་ ༡༦ པ་ ཅན་
འཁོད་ཐོད་སྐྱེད་ཀྱི་ཚུ་ལུ་ ཅ་དམ་གྱི་ཁལ་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ རང་འཇགས་
བཞག་གནང་དགོ་པའི་ གྲོས་འདེབས་ཕུལ་མི་ཚུ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་
ཕུལ་མ་ཚུགས་པ་ལས་བརྟེན་ དཔུང་ཡིག་ཟིན་བྲིས་ལྟར་དུ་ ཆ་འཇོག་གྲུབ་གནང་མ་དང་
འབྲེལ་ འབྲུག་གི་ཅ་དམ་ཁལ་གྱི་དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༡ ཅན་མའི་ གསུང་གོས་མཚུག་
བསྐྱུས་གནང་ཡི།

༤. དཔུང་ཡིག་ཕྱིར་བཏོན།

འབྲུག་གི་ས་གནས་གཞུང་གི་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༡ ཅན་མ་ ཕྱིར་བཏོན་གྲོས་
དོན་གྱི་གྲོས་ཚེད།

དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ ཅན་སྲིད་དང་སྲོལ་འཛིན་སྟོན་པའི་ངོ་ཆ་བ་ ཕྱི་འབྲེལ་སྟོན་པ་
གིས་ འབྲུག་གི་ས་གནས་གཞུང་གི་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༡ ཅན་མ་ ཕྱིར་
བཏོན་གྱི་ གྲོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ ངོས་ལེན་ཡོད་མེད་ ཕྱག་ཡར་
སེང་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཤིལ་བུམ་གནང་སྟེ་ འཕྲི་
སྟོན་དཔུང་ཡིག་འདི་ ཕྱིར་བཏོན་མཛད་གནང་ཡི།

༥. འབྲུག་གི་ངན་ལྟོད་བཀག་སྟོམ་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༡ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་ ༢ པའི་གྲོས་ཚེད།

དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ གཞུང་སྐྱོང་ལེགས་ལུན་ཚོགས་རྒྱུང་ཁྲི་འཛིན་ བདེ་བ་ཐང་སྟོམ་
དང་འདེམས་ཁོངས་འབྲུས་མི་གིས་ འབྲུག་གི་ངན་ལྟོད་བཀག་སྟོམ་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔུང་

Constituency) moved the motion for the Third Reading of the Anti-Corruption (Amendment) Bill of Bhutan 2021. The Member In-Charge of the Bill presented almost 53 Sections for amendment. On that, the House deliberated for four days and repealed 9 sections out of 53 sections. While ascertaining the support on 46 sections, 35 voted “Yes”, 2 voted “No” and 3 Abstained out of 40 Members present and voting. Therefore, the House adopted the Anti-Corruption (Amendment) Bill of Bhutan 2021 with majority support, and the Bill was referred to the National Council as per the Legislative Procedure.

6. Preferential Trade Agreement between the People’s Republic of Bangladesh and the Royal Government of Bhutan

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Economic Affairs) moved the motion to ratify the Preferential Trade Agreement between the People’s Republic of Bangladesh and the Royal Government of Bhutan. While ascertaining the support, all 40 Members unanimously supported in favour of the motion and ratified the agreement.

7. United Nations Convention Against Corruption (Amendment)

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Foreign Affairs) moved the motion to ratify the United Nations Convention Against Corruption (Amendment). While ascertaining the support, 39 voted “Yes” and 1 Abstained out of 40 Members present and voting and ratified the agreement with majority support.

ཡིག་ ༣༠༣༡ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་ཕྱ་དང་འབྲེལ་ དཔྱད་
 ཡིག་འདི་ནང་ དོན་ཚན་ཡོངས་བསྟོམས་ཁག་ ༥༩ དེ་ཅིག་ འཕྲི་སྟོན་མཛད་དགོ་པའི་
 གོས་འདེབས་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ ཉིན་གངས་བཞི་གི་རིང་ གསུང་གོས་
 གནང་སྟེ་ འཕྲི་སྟོན་གྱི་དོན་ཚན་ ༥༩ ལས་ དོན་ཚན་ ༧ ཆ་མེད་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་
 ཚོགས་ཁང་གིས་ དོན་ཚན་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༤ གྲུང་ རོས་ལེན་གནང་མི་ཚུ་ལུ་ རྒྱབ་
 སྐྱོར་ཡོད་མེད་ རྒྱན་བསྐྱར་གནང་མ་དུ་ འཕུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༠ ཡོད་ས་ལས་
 ༣༥ གིས་བརྟུབ་དང་ ༡ ཀྱིས་མ་བརྟུབ་ ༣ ཀྱིས་འཛུམས་བཞུགས་པ་དུ་ བྱེད་མང་གི་
 ཐོག་ལས་ འབྲུག་གི་རན་ལྟད་བཀག་སྟོམ་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔྱད་ཡིག་ ༣༠༣༡ ཅན་མ་ ཆ་
 འཛུགས་གྲུབ་གནང་མི་དེ་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ལུ་ཕུལ་ཡོད།

༤. **འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་དང་ བང་ལ་དེག་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བར་ན་ གནམ་ཁ་ཅན་གྱི་ཆོང་གི་
 གན་རྒྱུ་ཁོས་ཆོད།**

དཔྱད་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ བསྟན་རྒྱས་སྟོན་པོ་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་གཞུང་དང་ བང་ལ་དེག་
 མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བར་ན་ གནམ་ཁ་ཅན་གྱི་ཆོང་གི་གན་རྒྱ་འདི་ རྒྱབ་སྟོན་ཆ་སྐྱོར་གནང་
 དགོ་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རོས་ལེན་ཡོད་མེད་ རྒྱན་བསྐྱར་
 ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་དུ་ རྒྱན་བསྐྱར་ཚོགས་གྲུལ་ འཕུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༠ ཆ་
 མཉམ་གྱིས་ རྒྱབ་སྟོན་ཕྱི་ལ་བུམ་གནང་སྟེ་ གན་རྒྱ་འདི་ རྒྱབ་སྟོན་ཆ་སྐྱོར་གྲུབ་སྟེ་ རྒྱལ་
 ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ལུ་ཕུལ་ཡོད།

༥. **རན་ལྟད་ཀྱི་གདོང་ལེན་ལུ་ འཛུམ་སྒྲིང་སྒྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་ (འཕྲི་སྟོན་) གྱི་ཁོས་ཆོད།**

དཔྱད་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ ཕྱི་འབྲེལ་སྟོན་པོ་གིས་ རན་ལྟད་ཀྱི་གདོང་ལེན་ལུ་ འཛུམ་
 སྒྲིང་སྒྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་འདི་ རྒྱབ་སྟོན་ཆ་སྐྱོར་གནང་དགོ་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་མི་
 དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རོས་ལེན་ཡོད་མེད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་དུ་
 རྒྱན་བསྐྱར་ཚོགས་གྲུལ་ འཕུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༠ ཡོད་ས་ལས་ འཕུས་མི་ ༡
 གིས་ འཛུམས་བཞུགས་མ་གཏོགས་ མང་མོས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ལས་ མཐུན་གྲོས་
 (འཕྲི་སྟོན་) འདི་ རྒྱབ་སྟོན་ཆ་སྐྱོར་གྲུབ་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ལུ་ཕུལ་ཡོད།

8. Review Report on the Farm Shops

The Minister for Agriculture and Forests while presenting the report on the farm shops informed the House that the thorough review on the farm shops would be wiser once the pandemic situation in the country improves. On that, few Members submitted that, in lack of a written report and recommendations, it was inconvenient to deliberate. Further submission was made that a comprehensive review report thereof should be submitted in the next Session and the House directed that since the resolution had already been passed in the previous Session there was no need for further resolution.

9. Good Governance Committee's Review Report on the Anti-Corruption Commission's Annual Report 2019

The Chairperson of the Good Governance Committee (Member from Dewathang-Gomdar Constituency) presented the Good Governance Committee's Review Report on the Anti-Corruption Commission Annual Report 2019 along with five recommendations to the House as follows:

1. With increase in corruption cases over the period and to expedite the legal proceedings of the corruption cases before the Court, the Committee recommends to designate a separate Bench for Corruption cases.
2. As per Anti-Corruption Commission's Annual Report 2019, most corruption cases are non-compliance to Rules and Regulations and Rules and Regulations formulated are not in line with the mother Act. Therefore, the Committee supports the Commission's recommendation to endorse the Rules and Regulations by Parliament.

༡. **སོ་ནམ་ཚོང་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་གྲོས་ཚད་ དང་ལེན་གྱི་སྒྲན་ལུ།**

སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་སྒྲོན་པོ་གིས་ ཚོགས་ཁང་གིས་ བཀའ་བྱ་དང་འབྲེལ་ ཚོང་ཁང་དང་འབྲེལ་བའི་ བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་སྒྲན་ལུ་ཕུལ་བའི་སྐབས་ བསྐྱར་ཞིབ་མཐིལ་ཕྱིན་
སྤྱོད་མཛད་ནི་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ རྟ་ཡམས་གྱི་གནས་སྤངས་ཞི་སྟེ་ རྒྱལ་ལས་ ལེགས་
ཤོམ་འབྱུང་བའི་སྐབས་མཛད་པ་ཅིན་ འག་ནི་ཨིན་སྟེ་ལུ་ འབྲུས་མི་གཞན་གྱིས་
འབད་བ་ཅིན་ ད་རེས་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ཡིག་ཐོག་གི་སྒྲན་ལུ་དང་ གྲོས་འདེབས་
ཚུ་གང་ཡང་མེད་ནི་དེ་གིས་ གསུང་གྲོས་གནང་ཅོ་མ་བདེམ་ལས་བརྟེན་ དང་ལེན་གྱི་སྒྲན་
ལུ་འདི་ བསྐྱར་ཞིབ་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་འབད་དེ་ གྲོས་འདེབས་དང་བཅས་པ་སྟེ་ རྒྱལ་མའི་
ཚོགས་ཐངས་ནང་ ཕུལ་གནང་དགོ་པའི་ལུ་བ་ཕུལ་བའི་སྐབས་ ཚོགས་ཁང་གིས་ དེ་དང་
འབྲེལ་བའི་གྲོས་ཚད་ སྤར་ལས་བརྟེན་ཚར་མ་ལས་བརྟེན་ གྲོས་ཚད་ལོགས་སུ་ བརྟེན་
དགོ་པ་མེད་པ་སྟེ་ ཐུགས་ཐག་བཅད་དེ་ གསུང་གྲོས་མཐུག་བསྐུས་གནང་ཡི།

༢. **ངན་ལྟད་བཀག་སྒྲོམ་ལྟན་ཚོགས་གྱི་ ལོ་བསྟར་སྒྲན་ལུ་ ༢༠༡༩ ཅན་མར་ གཞུང་སྐྱོང་
ལེགས་ལྟན་ཚོགས་རྒྱུ་གིས་བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲན་ལུ་འདི་གྲོས་ཚད།**

གཞུང་སྐྱོང་ལེགས་ལྟན་ཚོགས་རྒྱུ་ལྷི་འཛིན་ བདེ་བ་ཐང་ སྒྲོམ་དར་འདེམས་ཁོངས་
འབྲུས་མི་གིས་ ངན་ལྟད་བཀག་སྒྲོམ་ལྟན་ཚོགས་གྱི་ ལོ་བསྟར་སྒྲན་ལུ་ ༢༠༡༩ ཅན་
མའི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲན་ལུ་ཕུལ་མ་དང་གཅིག་ཁར་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གྲོས་འདེབས་ཁག་
༥ ཕུལ་མི་ཚུ་ཡང་།

༡༽ འདས་པའི་ལོ་ཚུ་ནང་ ངན་ལྟད་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཚུ་ ཡར་སེང་འབྱུང་བའི་ཁར་
ངན་ལྟད་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་གྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ གང་མཚུགས་མཛད་ཐབས་ལུ་ ཚོགས་
རྒྱུ་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ངན་ལྟད་དང་འབྲེལ་བའི་ རྩོད་བཤེར་གྱི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་ཁྲི་ཅིག་
ལོགས་སུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ།

༢༽ ངན་ལྟད་བཀག་སྒྲོམ་ལྟན་ཚོགས་གྱི་ ལོ་བསྟར་སྒྲན་ལུ་ ༢༠༡༩ ཅན་མ་དང་འབྲེལ་མ་
ད་ ངན་ལྟད་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་མང་ཤོས་ཅིག་ བཅའ་ཡིག་དང་ སྒྲིག་གཞི་ལུ་
མ་གནས་མི་ཨིན་མ་དང་ བཅའ་ཡིག་དང་ སྒྲིག་གཞི་ཡང་བཅའ་ཁྲིམས་མ་དང་མ་འབྲེལ་
བར་ བརྩམས་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ ལྟན་ཚོགས་གྱི་ བཅའ་ཡིག་དང་ སྒྲིག་གཞི་ཚུ་ སྤྱི་
ཚོགས་གྱིས་ ཆ་འཛོག་གནང་དགོ་པ།

3. As per the report, there are many cases of Assets not being restituted by the government in accordance with the Court judgment. Therefore, the Committee recommends the OAG to expedite the recovery of Assets.
4. Since most of the corruption is committed at the policy level and in the electoral system, the Committee recommends the Anti-Corruption Commission to conduct Corruption Risk Management for Policy and electoral system henceforth.
5. The current practice of freezing the properties pending the judgment has led to loss of property or income as neither the owners nor the state is allowed to utilize it. Therefore, the Committee recommends ACC and Judiciary to allow the frozen properties to be used during the interim period.

While deliberating on the recommendations, the House decided to change and insert “To designate a separate Bench for Corruption cases” at the end of first recommendation.

With ascertaining support on the second recommendation with the show of hands, the House could not secure majority support and therefore repealed the second recommendation. However, the third and fourth recommendations were adopted by the House.

With regard to the fifth recommendation, the House resolved that inserting New Sub-Section 4 after Sub-Section 3 under Section 104 and New Sub-Section 3 after Sub-Section 2 under Section 108 of the Anti-Corruption (Amendment) Bill of Bhutan 2021

༣༽ ལྷན་ཁུངས་འཁྲིལ་ཕྱ་དྲ་ ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་སའི་འཁྲུན་ཚད་དང་བསྟུན་ རྒྱ་དངོས་གཞུང་
ལུ་ ལོག་མ་ཕུལ་བའི་ གནད་དོན་མང་རབས་ཅིག་ ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ ཚོགས་ཆུང་གི་
ཁ་ཐུག་ལས་ རྒྱ་དངོས་ལོག་ལེན་ནིའི་ནང་ རྩོད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཚང་གིས་ གང་
མཁྱོགས་ཕྱག་ལུ་གནང་དགོས།

༤༽ རན་ལྷན་གྱི་ལུ་འདི་ མང་ཤོས་ཅིག་ སྲིད་བྱུས་ཀྱི་གནས་ཚད་ཁར་དང་ བཅག་འཐུའི་རིམ་
ལུགས་ནང་ འཐབ་དོ་ཡོད་པ་ལས་ ཚོགས་ཆུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ རན་ལྷན་བཀག་སྡོམ་
ལྷན་ཚོགས་ལུ་ ད་ལས་པར་ སྲིད་བྱུས་ཀྱི་གནས་ཚད་དང་ བཅག་འཐུའི་རིམ་ལུགས་ནང་
རན་ལྷན་ཉེན་ཁ་འཛིན་སྐྱོང་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོས།

༥༽ ད་ཡོད་ཀྱི་ལག་ལེན་ནང་ འཁྲུན་ཚད་མ་བཏོན་ཚུན་ བཅན་ལེན་འབད་མི་ རྒྱ་དངོས་འདི་
ཛོ་བདག་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཁབ་ལུ་སྤྱོད་མ་བཅུག་པར་ བཞག་མི་དེ་གིས་ རྒྱ་དངོས་ ཡང་
ན་ འོང་འབབ་ལུ་ ཁྱོད་རྒྱུན་སྡོམ་འབད་ར་ ཕོག་དོ་ཡོད་པ་ལས་ རན་ལྷན་བཀག་སྡོམ་
ལྷན་ཚོགས་དང་ དང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་ལུ་ བཅན་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་ རྒྱ་དངོས་ཚུ་གནས་
སྐབས་ཅིག་གི་དོན་ལུ་བཀོལ་སྤྱོད་འབད་བཅུག་དགོ་པའི་གྲོས་འདེབས་དང་བཅས་ཕུལ་ཡི།
གྲོས་འདེབས་དེ་ཚུ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་གནང་མ་ད་ གྲོས་འདེབས་
དང་པའི་ གྲལ་འབབས་ཀྱི་མཐུག་ལུ་ རན་ལྷན་དང་འབྲེལ་བའི་ རྩོད་བཞེར་གྱི་དོན་ལུ་
ཁྲིམས་ཁྲི་གཅིག་ངོས་འཛིན་ ཡང་ན་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་ཟེར་ བསྐྱར་བཅས་
མཛད་དེ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་ཅི།

གྲོས་འདེབས་གཉིས་པའི་ཐད་ཁར་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་ ཕྱག་སེང་
གིས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་མ་ཚུགས་པ་ལས་བརྟེན་ གྲོས་འདེབས་འདི་ ཆ་མེད་
མཛད་གནང་ཡོད་རུང་ གྲོས་འདེབས་གསུམ་པམ་དང་བཞི་པམ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་
ངོས་ལེན་མཛད་དེ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

དེ་ལས་ གྲོས་འདེབས་ལུ་པའི་ཐད་ཁར་ རན་ལྷན་བཀག་སྡོམ་གྱི་ ༼འཕྲི་སྒྲོན་༽ དཔྱད་
ཡིག་ ༢༠༢༡ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༡༠༤ པའི་ནང་གསལ་དོན་ཚན་ ༣ པའི་ཤུལ་ལས་
ནང་གསལ་དོན་ཚན་ ༤ པ་དང་ དེ་ལས་ དོན་ཚན་ ༡༠༥ པའི་ ནང་གསལ་དོན་ཚན་
༡ པའི་ཤུལ་ལས་ ནང་གསལ་དོན་ཚན་ ༣ པ་སྡེ་ བཙུག་ནི་ཨིན་མི་དེ་གིས་འགའ་

would suffice and therefore repealed the recommendation. While ascertaining the support on three recommendations, all 37 Members present and voting unanimously adopted the recommendations, and was forwarded to relevant agencies, sectors and institutions for necessary implementation.

10. Royal Kasho on Joint Sitting

The Royal Assent is hereby granted to present the Performance Audit Report by the Public Accounts Committee for deliberation in the Joint Sitting of the Parliament on 21-22 June, 2021 during the 5th Session of the Third Parliament. Granted on 24th Day of the 4th Month of Iron Female Ox Year.

By warrant under His Hand

Druk Gyalpo

11. Joint Sitting on the Performance Audit Review Report

The Chairperson of the Public Accounts Committee (National Council Member from Paro Dzongkhag,) presented the Review Report in two parts of which the first part consisted of the following sections:

1. Review Report of Performance Audit Report on Housing Development- Adequacy and Affordability

ཚུགས་ནི་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ གྲོས་འདེབས་འདི་ ཆ་མེད་མཛད་པའི་ཤུལ་ལས་ གྲོས་
འདེབས་ཁག་གསུམ་གྱར་ རྒྱུ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་ རྒྱུ་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱུ་
བསྐྱར་ཚོགས་གཤམ་ཡོད་པའི་ འཕུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༣༧ ཆ་མཉམ་གྱིས་ རྒྱུ་རྒྱུ་
མིལ་བུམ་ཕུལ་ཏེ་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་མི་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་ འགན་འཁུལ་ཅན་གྱི་གཙུག་སྡེ་ཚུ་དང་
ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ དང་ལེན་འབད་དགོ་པའི་གྲོས་ཚད་གནང་ཡི།

༡༠. **སྤྱི་ཚོགས་ལྷན་བཞུགས་འཚོགས་ཚོགས་པའི་བཀའ་ཤོག།**

༣༥ དལན། དེ་ནི་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ཚོགས་ཐེངས་ ༥ པའི་ལས་རིམ་
ནང་གསེས་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷོ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༡ དང་ ༡༢ ལུ་ རྒྱལ་གཞུང་ཚུས་
ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་ ལས་འབྲེལ་ཚུས་ཞིབ་སྤྱན་ལུ་དེ་ དམངས་ཚུས་ཚོགས་རྒྱུ་གི་ཁ་
བྱུག་ལས་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་སྤྱན་ལུ་ཕུལ་ཏེ་ གསུང་གོས་གནང་ནིའི་དོན་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ལྷན་
བཞུགས་འཚོགས་ཚོགས་པའི་ གནང་བ་ལུ་མི་དེ་ལུ་བརྟུབ་འབད་བཀའ་གྲོལ་གནང་ཡོད།
ཞེས་རང་ལུགས་གནས་ལོ་ལྷགས་མོ་གྲང་ལོ་ལྷོ་ ༥ པའི་ཆེས་ ༡༤ ལུ།

ཕྱག་མཆན་རོམ་ཡོད།
འབྲུག་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ།

༡༡. **ལས་འབྲེལ་ཚུས་ཞིབ་སྤྱན་ལུ་གུར་ དམངས་ཚུས་ཚོགས་རྒྱུ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་སྤྱན་
ལུ་འགྲོམ་ཚེད།**

དམངས་ཚུས་ཚོགས་རྒྱུ་ཁྲིའཛིན་ སྤྱི་རྒྱུ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེའི་འཕུས་
མི་གིས་ ལས་འབྲེལ་ཚུས་ཞིབ་གུར་ བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་སྤྱན་ལུ་ཕུལ་མི་ནང་ སྤྱན་ལུ་དེ་ཡང་
བཅའ་ཚན་གཉིས་གྱར་ གཞིར་བཞག་སྟེ་ ཕུལ་ནི་ཨིན་པའི་ནང་ལས་ བཅའ་ཚན་དང་པའི་
ནང་ ལེའུ་ལྷོ་ཡོད་མི་ཚུ་ཡང་།

༡. ཁྱིམ་བཟོ་གོང་འཕེལ་ནང་ མཁོ་ཚད་དང་ཁང་གྲུའི་འོས་ཚད་གྱི་ ལས་འབྲེལ་ཚུས་ཞིབ་
སྤྱན་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་སྤྱན་ལུ་དང།

2. Review Report of Performance Audit Report on Food Self-Sufficiency and Security
3. Review Report of Performance Audit Report on Review of Judiciary Systems and Practices
4. Review Report of Performance Audit Report on Urban Planning and Development in Thimphu Thromde.
5. Review Report of Performance Audit Report on Road Maintenance Works. The Committee presented a detailed report on the observations, deficiencies and recommendations on the Performance Audit Reports. In the second part, the Follow-up on Implementation Status of Resolutions of the Second Session of the Third Parliament was presented. Deliberating on each recommendation, the relevant ministries provided clarifications on the various issues and doubts raised by some Members, after which the committee submitted 15 recommendations as follows:

Chapter 1: Recommendations on Housing Development-Adequacy and Affordability under:

1. The Department of Human Settlement which is the Tenancy Authority should immediately come up with the central database for the housing inventory system.
2. Explore the establishment of a National Housing Finance Entity or mandate the financial institutions to develop and implement affordable financing schemes to promote home ownership and affordable housing.

༡. བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འབྲོང་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་སྒྲན་ཞུའི་ བསྐྱར་
ཞིབ་སྒྲན་ལྟ།
༢. དང་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེའི་རིམ་ལུགས་སྒྲོར་ ཕྱིས་ཞིབ་སྒྲན་ལྟ་ཟིན་བྱིས་ཀྱི་གསལ་བཀོད།
༣. ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་ནང་ ཁྲོམ་ཚྭ་གསལ་འཆར་གཞི་དང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་
སྒྲན་ཞུའི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲན་ལྟ།
༤. འཁོར་ལམ་རྒྱ་རྒྱུད་གི་ ལུ་ཚུའི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་ཀྱི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲན་ལྟ་ཚུ་ལས་
བརྟེན་པའི་ ཚྭ་གསལ་རྒྱུད་གིས་ ཞིབ་རྟོག་དང་ ཆད་སྒྲོན་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་ ཁ་གསལ་སྡེ་
ཕུལ་བའི་གྱར་ བཅ་ཚན་ཉིས་པའི་ནང་ སྤྱི་ཚྭ་གསལ་གསུམ་པའི་ ཚྭ་གསལ་བེངས་གཉིས་པའི་
གྲོས་ཚད་ དང་ལེན་གྱི་གནས་རིམ་སྒྲན་ལྟ་ཚུ་ ཉིང་སངས་སྡེ་ཕུལ་མི་དེ་གྱར་ ཚྭ་གསལ་
དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་གནང་མ་ད་ གྲོས་འདེབས་རེ་རེ་བཞིན་དུའི་གྱར་ རྟོགས་
འཆར་འབྲེལ་མིན་བཀོད་མི་དེ་ཚུ་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་སྒྲན་ཁག་ཚུ་གིས་ རྟོགས་སེལ་ཕུལ་སྟེ་
གསུང་གོས་གནང་པའི་མཐའ་མར་ ཚྭ་གསལ་རྒྱུད་གིས་ཕུལ་ཡོད་པའི་ གྲོས་འདེབས་ཁག་
༡༥ ཕུལ་མི་ཚུ་གི་ནང་གསལ་ལས་མཁུ་

**ལེའུ་དང་པ་ ཁྲིམ་བཟོ་གོང་འཕེལ་དང་མཁོ་ཚད་ཁང་སྤྱི་འོས་ཚད་ཀྱི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་
ཞིབ་སྒྲན་ཞུའི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲན་ལྟ་གྱར་གྲོས་འདེབས་ཕུལ་མི་ཚུ་**

༡. མིའི་གནས་ཆགས་ལས་ཁུངས་འདི་ ས་དང་ཁྲིམ་སྤྱི་ལྟོད་ཀྱི་ དབང་འཛིན་
འབདཱ་ལས་ འཕུལ་མ་གྲོགས་ར་ ཁྲིམ་བཟོའི་ཅ་ཆས་ཐོ་གཞུང་ལམ་ལུགས་ཀྱི་
དོན་ལུ་ གནས་སྤྱད་གཞི་མཛོད་ལྟེ་བ་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོཔ།
༢. སྟོན་ཁྲིམ་བདག་དབང་དང་ སྟོན་ཚུགས་པའི་ཁྲིམ་བཟོ་ཚུ་ ཡར་དྲག་གཏང་ནིའི་
དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཁྲིམ་བཟོའི་དབུལ་འབྲེལ་གཙུག་སྡེ་གཞི་བཙུགས་ཀྱི་ འཛོལ་
ཞིབ་འབད་དགོཔ་ ཡང་ན་ དབུལ་འབྲེལ་གཙུག་སྡེ་ཚུ་ལུ་ འོས་ལྷན་གྱི་དབུལ་
འབྲེལ་འཆར་གཞི་ཚུ་ བཟོ་སྟེ་བསྐྱར་སྤྱོད་ཀྱི་འགན་དབང་སྤྱོད་དགོཔ།

Chapter 2: Recommendations on Food Self-Sufficiency and Security:

1. Enhance market information, institutional market linkages and adequate post-harvest storage infrastructure.
2. Augment monitoring and technical support to farmers in achieving large scale production.
3. Provide adequate compensation to farmers against loss of crops to wildlife and natural disasters.
4. Government to develop a Road Map for Food Self-sufficiency & Security.

Chapter 3: Recommendations on Judiciary Systems and Practices:

1. In view of the increasing number of cases before the Dzongkhag Courts, appoint Drangpon Rabjams or Registrars in the Dzongkhag courts to reduce the workload of Drangpons and facilitate fair, timely and efficient trials.
2. Section 109 of CCPC provides a blanket right of appeal where either party abuses the system, harasses the party and floods the Appellate Courts with appeal cases. To streamline the appeal system, amend CCPC Section 109.1 with the additional clause as “if the grounds of appeal are specially mentioned”.

**ལེའུ་གཉིས་པ་ བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོངས་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་ལས་འབྲེལ་ཅིས་
ཞིབ་སྒྲུལ་ཞུ་བ་ལྟར་ཞིབ་སྒྲུལ་ཞུ་བའི་གུར་ གྲོས་འདེབས་ལུ་མི་ཚུ་**

༡. ཚོང་ཁྲམ་གྱི་བརྒྱུ་རྩུ་ལོད་པའི་ ཚོང་ཁྲམ་གྱི་མཐུན་འབྲེལ་ དེ་ལས་
ལོ་ཐོག་བསྟུ་ཞིན་མ་ལས་ བཞག་སའི་མཛོད་ཁང་གི་ ཉེན་གཞི་ལངས་སྟེ་བཟོ་ནི་ཚུ་
ཡར་ཤལ་གཏང་ནི།
༢. རྒྱ་ཆེའི་ཐོན་སྐྱེད་འགྲུབ་ཐབས་ལུ་ སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ ལྷ་རྟོག་དང་འཕུལ་རིག་རྒྱབ་
སྐྱོར་ཚུ་ ཉེ་མ་ལས་ལྷག་སྟེ་བྱིན་དགོང།
༣. རི་དྲགས་སེམས་ཅན་དང་ རང་བཞིན་རྒྱུ་རྒྱ་གྱིས་ ལོ་ཐོག་མེད་པ་བཏང་སྟེ་
རྒྱུད་ཕྱོག་མི་སོ་ནམ་པ་ཚུ་ལུ་ རྒྱུད་འཐུས་ལངས་སྟེ་བྱིན་དགོང།
༤. གཞུང་གིས་ བཟའ་འཐུང་རང་མགོ་རང་འདྲོངས་དང་ ཉེན་སྲུང་གི་དོན་ལུ་ ལས་
སྟོན་སབ་ཁྲ་གཅིག་བཟོ་དགོང།

**ལེའུ་གསུམ་པ་ རང་ཁྲིམས་ལྟར་སྒྲུབ་ཤིང་འཕུགས་སྒྲོར་ ཅིས་ཞིབ་སྒྲུལ་ཞུ་བའི་ཟིན་བྲིས་ཀྱི་
གསལ་བཀོད་ལས་བརྟེན་པའི་ གྲོས་འདེབས་ལུ་མི་ཚུ་**

༡. རྫོང་ཁག་ཁྲིམས་ཁང་ཚུ་ནང་ དྲང་དཔོན་རབ་འབྱམས་ ཡང་ན་ རྫོང་འཛིན་འགོ་
དཔོན་ཚུ་ བསྐོ་བཞག་འབད་དགོ་པའི་གྲོས་འདེབས།
༢. འབྲུག་གི་ཞི་ཙྏ་དང་ཉེས་ཙྏ་བྱ་བའི་གནད་སྦྱོང་གི་ ཁྲིམས་དེབ་ཀྱི་དོན་ཚན་
༡༠༩ པ་གིས་ སྤྱིར་བཏང་ལུ་ འགབ་པའི་མཐོ་གཞུགས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་ཅིག་བྱིན་
དོ་ཡོད་པ་ལས་ དེ་གིས་ རྩ་ཕན་གང་རུང་གིས་ རིམ་ལུགས་ལོག་སྦྱོང་འབད་ནི་
དང་ རྩ་ཕན་ཚུ་ལུ་ དཀའ་ངལ་བྱིན་ནི་དང་ མཐོ་གཞུགས་ཁྲིམས་ཁང་ཚུ་ མཐོ་
གཞུགས་ཙྏ་གཞི་ཚུ་གིས་གང་བཅུག་པ་ཨིན་མས། མཐོ་གཞུགས་ཀྱི་རིམ་ལུགས་
ཡར་ཤལ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གི་ཞི་ཙྏ་དང་ཉེས་ཙྏ་བྱ་བའི་གནད་སྦྱོང་གི་
ཁྲིམས་དེབ་ཀྱི་དོན་ཚན་ ༡༠༩.༡ པ་འདི་ “མཐོ་གཞུགས་འབད་དགོ་པའི་གནད་
དོན་ཚུ་ དམིགས་བསལ་གྱི་བཀོད་ཡོད་པ་ཅིན་” ཟེར་བའི་དོན་ཚན་བཅུག་སྟེ་
འཕྲི་སྟོན་འབད་དགོང།

3. Notary services, though important, are not directly related to the Judiciary mandate. It consumes a substantial amount of time and resources, which otherwise can be devoted to adjudication of cases. In view of this, the Government must review delinking of Notary Public Office from the Judiciary.

Chapter 4: Recommendations on Urban Planning and Development in Thimphu Thromde:

1. Streamline the relevant laws and policies with different agencies to address the ambiguity surrounding urban planning and development.
2. Government to table the Spatial Planning Bill of 2019 at the earliest.
3. Need for a holistic Urban Planning and Development Framework for Bhutan.

Chapter 5: Recommendations on Road Maintenance Works:

1. Establish and institutionalize road asset and information management systems to enhance planning and prioritization of road maintenance.
2. Close monitoring and coordination to ensure the quality of roads are as per the Road Act and Guidelines.
3. Explore an appropriate mix of labor and equipment in the routine maintenance work to improve enabling working environment and cost effectiveness.

3. དཔང་བཞག་གི་ཞབས་ཏྲག་འདི་ གལ་ཅན་ཅིག་ཡིན་རུང་ དང་ཁྲིམས་ལྟན་སྡེ་གི་
འགན་དབང་དང་ ཐད་ཀར་དུ་ འབྲེལ་བ་མིན་འདུག། འདི་གིས་ ཁྲིམས་སྡེའི་དབྱེ་
བཞེར་འབད་ནིའི་ནང་བཙོན་ནིའི་ ཅུས་ཚད་དང་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ མང་དག་སྡེ་རྫོགས་པ་
ཡིན་མས། འདི་ལུ་ གཞུང་གིས་ མི་མང་དཔང་བཞག་ཞབས་ཏྲག་གི་ཡིང་ཚང་འདི་
དང་ཁྲིམས་ལྟན་སྡེ་ལས་ སོ་སོར་བྱེ་ནིའི་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོཔ།

**ལེའུ་བཞི་པ་ ཐིམ་ཕུག་ཁྲོམ་ནང་ ཁྲོམ་ཚྲགས་འཆར་གཞི་དང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་
འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་སྟན་ཞུའི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ཞུ་གུར་ གྲོས་འདེབས་ཕུལ་མི་རྒྱུ་**

1. ཁྲོམ་ཚྲགས་འཆར་གཞི་དང་གོང་འཕེལ་ མགུ་རྟོག་དགས་ཡོད་མི་འདི་ བསལ་
ནིའི་དོན་ལུ་ ལས་སྡེ་ཁག་ཚུ་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ ཁྲིམས་དང་སྤྲོད་བྱས་ཚུ་ ཅུས་
མཐུན་བཟོ་དགོཔ།
2. གཞུང་གིས་ འབྲུག་གི་གནམ་སྟོང་འཆར་གཞིའི་དབྱེད་ཡིག་ 2017 ཅན་མ་འདི་
འཕལ་ར་གསུང་གོས་གནང་ནིའི་དོན་ལུ་ སྤྱི་ཚྲགས་ནང་བཅུག་དགོཔ།
3. འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཁྲོམ་ཚྲགས་འཆར་གཞི་དང་ གོང་འཕེལ་གྱི་གཞི་
བཀོད་ཡོངས་རྫོགས་ཅིག་དགོཔ།

**ལེའུ་ལྔ་པ་ འཁོར་ལམ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷ་རྒྱུའི་ ལས་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་སྟན་ཞུའི་ བསྐྱར་ཞིབ་
སྟན་ཞུ་གུར་ གྲོས་འདེབས་ཕུལ་མི་རྒྱུ་**

1. འཁོར་ལམ་ཉམས་བཅས་གུ་ འཆར་གཞི་བཟོ་ནི་དང་ གཙོ་རིམ་སྤྲིན་ནི་ནང་ ཡར་
འཕར་གཏང་ནིའི་དོན་ལུ་ འཁོར་ལམ་རྒྱུ་དང་སྤྲོད་པ་ བརྟ་དོན་འཛིན་སྐྱོང་གི་ལམ་
ལུགས་ གཞི་བཅུག་དང་འགོ་བཅུག་དགོཔ།
2. ལམ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་ ལམ་སྟོན་ཚུ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འཁོར་ལམ་ཚུ་ སྤྲུམ་ཚད་
ཡོད་པ་ངེས་བཟླ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལུ་ བཟླ་རྟོག་དང་ འགོ་འཁྲོད་ལེགས་ཤོམ་སྡེ་
འཐབ་དགོཔ།
3. འཁོར་ལམ་གྱི་ལྷ་རྒྱུའི་གནས་སྟངས་ཡར་འཕར་གཏང་ནི་དང་ ཟད་འགོ་ལུ་ཕན་ནིའི་
དོན་ལུ་ ཅུས་རྒྱུ་ཉམས་བཅས་ཀྱི་ལྷ་རྒྱུ་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ ལས་མི་དང་ཅ་
ཆས་ཚུ་ ལངས་སྡེ་འཛོལ་ཞིབ་འབད་དགོཔ།

On this, the House upon deliberation came up with 3 additional recommendations which were endorsed by the House with show of hands as follows:

1. Considering the difficulty faced by the people in particular from eastern and southern Dzongkhags in accessing High Court in Thimphu, Judiciary to extend services of High Court either through mobile Benches or permanent basis in each of the region.
2. Article 9(6) of the Constitution states that “The State shall endeavor to provide legal aid to secure justice, which shall not be denied to any person by reason of economic or other disabilities.” Upholding the Constitutional provision, the Government to initiate the implementation of legal aid services.
3. Recognizing the challenges faced by the judiciary in providing effective services and difficulty in implementing the Judicial Service Act of Bhutan 2007, the House recommends the Judiciary to submit for an amendment of the Act to the Parliament. While ascertaining the support on these recommendations, 57 voted “Yes”, 1 voted “No” and 3 Abstained out of 61 Members present and voting, and therefore adopted it with two-third majority votes.

དེ་ཀྱང་ ཚོགས་དམངས་ཀྱི་རྟོང་ས་ལས་ གནས་སྤངས་དང་བསྐྱོན་པའི་ ཁ་སྐོང་གི་གྲོས་
འདེབས་ཁག་ ༣ ལུ་མི་ཚུ་ཡང་།

༡. བར་ཕྱོགས་དང་ ལྷོ་ཕྱོགས་རྫོང་ཁག་གི་མི་མེར་ཚུ་ ཆེ་མཐོ་ཁྲིམས་འདུན་གྱི་
ཞབས་རྟོག་སྤྱོད་ནི་ལུ་ བྱ་སྐབས་མ་བདེ་ཕོན་དོ་ཡོད་པ་ལས་ གཞུང་གིས་ ད་
ཡོད་ ཁྲིམས་ལུགས་ཚུ་དང་འབྲེལ་ དྲུག་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་དང་གཅིག་ཁར་ གྲོས་
བསྐྱོན་ཐོག་ ལུང་ཕྱོགས་ནང་ ཆེ་མཐོ་ཁྲིམས་འདུན་གྱི་ཞབས་རྟོག་ཚུ་ འགྲུལ་
བསྐྱོད་ཁྲིམས་ཁྲི་ ཡང་ན་ གཏན་འཇགས་ཀྱི་ ཁྲིམས་འདུན་གཞི་བཙུགས་འབད་
དེ་ ཞབས་རྟོག་ཕུལ་ཐབས་ཀྱི་ འོས་འབབ་གང་ཡོད་ གཟིགས་གནང་དགོ་པ།
༢. འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་རྩ་ཆ་ན་ ༧ པའི་དོན་ཆ་ན་ ༤ པའི་ནང་ “རྒྱལ་
ཁམས་ཀྱིས་ དཔལ་འབྱོར་ ཡང་ན་ ལྷོ་གས་གྲུབ་མེད་པའི་ རྒྱ་མཚན་གཞན་
ལུ་བརྟེན་ མི་ངོ་ག་ལུ་ཨིན་རུང་ དྲུག་ཁྲིམས་བཀག་འགོག་མི་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསོ་གནང་ནི་ལུ་ བཙོན་ཁྲིམས་བསྐྱོད་དགོ” ཟེར་ འཁོད་ཡོད་
པའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ གཞུང་གིས་ ཁྲིམས་ཀྱི་སྟེགས་གསོ་གནང་ནི་འགོ་
བཙུགས་ཏེ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་དགོ་པ།
༣. དྲུག་ཁྲིམས་ལྷན་སྡེ་གིས་ སྤུས་ཚད་ཅན་གྱི་ཞབས་རྟོག་ཕུལ་ནི་དང་ བཅའ་ཁྲིམས་
བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནིའི་ནང་ གདོང་ལེན་བྱུང་དོ་ཡོད་པའི་ངོས་ལེན་ལུ་ འབྲུག་གི་
ཁྲིམས་སྡེའི་ལས་གཞི་ག་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༧ ཅན་མ་འདི་ འཕྲི་སྟོན་འབད་ནིའི་
འོས་འབབ་གང་ཡོད་གཟིགས་ཏེ་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ འཕྲི་སྟོན་གྱི་དོན་ལུ་ ཕུལ་དགོ་
པའི་ གྲོས་འདེབས་ཁག་གསུམ་ཕུལ་མི་ཚུ་གུར་ ཚོགས་ཁང་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་
མེད་ ཕྱག་ཡར་སེང་གིས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཉིལ་བུམ་གནང་སྟེ་ ཆ་འཛོག་
གྲུབ་གནང་པའི་རྗེས་སུ་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་གུར་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་
ཡོད་མེད་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཚོགས་གལ་ འཇུག་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༡
ཡོད་ས་ལས་ ༥༧ གྱིས་བརྟུབ་དང་ ༡ གིས་མ་བརྟུབ་ ༣ གྱིས་འཛོམས་
བཞུགས་པ་ད་ གསུམ་དབྱ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ དམངས་ཕྱིས་ཚོགས་ཚུང་གི་
ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་དང་འབྲེལ་བའི་ གྲོས་འདེབས་ཡོངས་རྫོགས་ ཆ་འཛོག་
གྲུབ་གནང་ཡི།

Subsequently, following Reports were declared in the House which will be deliberated in the winter Session:

1. Annual Audit Report 2020
2. Performance Audit Report on Ex-Country Travels (Short-term Trainings)
3. Performance Audit Report on National Telecommunication Management, and the three Reports were referred to the Public Accounts Committee for review.

12. Royal Kasho for Joint Sitting

The Royal Assent is hereby granted for the conduct of Joint Sitting for the deliberation and voting on the Disputed Clauses on the Lhengye Zhungtshog Bill of Bhutan 2020 and Mines and Minerals Bill of Bhutan 2020 as per the Section 13 Article 8 of the Constitution of Kingdom of Bhutan. Granted on the 6th Day of the 1st Month of the Iron Female Ox Year.

By warrant under His Hand

Druk Gyalpo

དེ་གི་ཤུལ་ལས་ ཚོགས་ཁང་གིས་ གནམ་དགུན་གྱི་ཚོགས་ཐངས་ནང་ གསུང་གོས་
གནང་ནི་ཨིན་མི་ ལྷན་ཁུ་གསལ་སྟོན་གནང་མི་ཚུ་ཡང་།

༡. ལོ་བསྟར་ཕྱིས་ཞིབ་སྟན་ཁུ་ ༢༠༢༠ ཅན་མ་དང་།
༢. ཕྱི་རྒྱལ་འགོ་འགྲུལ་གྱི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་སྟན་ཁུ་ ༼ཡུན་བྱང་སྤྱི་བདེ་
ཚུ་༽
༣. དེ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་གྱི་ ཡོངས་འབྲེལ་རྒྱན་ཐག་ མཐུད་སྤེལ་ལག་ལེན་དང་
འཛིན་སྐྱོང་གི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་སྟན་ཁུ་ཁག་གསུམ་ཡང་ ཤུལ་མར་གསུང་
གོས་གནང་ནི་དོན་ལུ་ དམངས་ཕྱིས་ཚོགས་རྒྱུ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ཤུལ་
དགོཔ་སྟེ་ འགན་ཁུར་ཕྱིས་སྟོན་གནང་ཡི།

༡༢. སྤྱི་ཚོགས་ལྷན་བཞུགས་ཚོགས་ཚོག་པའི་ བཀའ་ཤོག།

༣ ད་ལན་། དེ་ནི་ འབྲུག་གི་ལྷན་རྒྱུས་གཞུང་ཚོགས་གྱི་ དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༠ ཅན་
མ་དང་ འབྲུག་གི་གཏེར་ཁ་དང་གཏེར་རྩས་གྱི་ དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༠ ཅན་མ་གཉིས་
རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྟེ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་གི་བར་ན་ ཁ་འཆམ་མ་བྱུང་མ་ལས་
བཞེན་ མངའ་ཞབས་སུ་འབྱོར་ཡོད་པ་ལས་ དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ རྩ་
ཆན་ ༡༣ པའི་དོན་ཆན་ ༥ པའི་དགོངས་དོན་ལྷན་ སྤྱི་ཚོགས་ལྷན་བཞུགས་ཐོག་
གསུང་གོས་གནང་ནི་དང་ ཚོགས་རྒྱན་བསྐྱར་ནི་ཚུ་ ཚུལ་མཐུན་དང་ལེན་འབད་དགོ་པའི་
བཀའ་ཐམ། ཞེས་རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ལྷགས་མོ་གླང་ལོ་ལྷོ་དང་པའི་ཆེས་ ༤ ལུ།

ཕྱག་མཆན་རྩ་མེད།
འབྲུག་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ།

13. Joint Sitting on the Mines and Minerals Bill of Bhutan 2020

The two Houses could not reach a consensus on the Mines and Minerals Bill of Bhutan 2020 and a petition to convene a Joint Sitting was submitted to the Druk Gyalpo. Following the receipt of Royal Kasho a Joint Committee was formed. The Chairperson of the Joint Committee (Member from Athang-Thedtsho Constituency) reported that despite conducting 6 meetings, the Joint Committee could not come to a consensus and moved a motion for the deferral of Bill as per the Section 59 A (2) of the Legislative Rules of Procedure 2017.

After thorough deliberation, the Mines and Minerals Bill of Bhutan 2020 was deferred as per Section 59 A (2) of the Legislative Rules of Procedure 2017. The House was also reminded that no Bill of the same substance can be introduced in Parliament in that year and should the Bill be introduced in future, the Bill must be tabled as new Bill and follow all the Legislative Procedure.

༡༩. འབྲུག་གི་གཏེར་ཁ་དང་གཏེར་རྩིས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༠ ཅན་མར་ ལྷན་བཞུགས་གནང་པའི་གྲོས་ཚད།

འབྲུག་གི་གཏེར་ཁ་དང་གཏེར་རྩིས་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༠ ཅན་མ་དེ་གྱུར་ ཚོགས་ཁང་ལ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ ཞལ་འཆམ་མ་བྱུང་མ་ལས་བརྟེན་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་སར་ ལྷན་བཞུགས་ཚོགས་དགོ་པའི་ ལྷན་གསན་པ་ལྟེ་ དེ་ལྟགས་ཀྱི་བཀའ་བློན་གནང་མི་དང་བསྟུན་ མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་ཚུང་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པའི་ ཚོགས་ཚུང་གི་འཛིན་ ཨ་ཐང་ཐེད་ཆོ་འདེམས་ཁོངས་འཐུས་མི་གིས་ ལྷན་ཁུ་སྤུལ་མི་ནང་ འབྲུག་གི་གཏེར་ཁ་དང་གཏེར་རྩིས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༠ ཅན་མ་དེ་གྱུར་ མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་ཚུང་གིས་ ཁྲིམས་བཟུང་བའི་གནད་སྟོན་ ༢༠༡༧ ཅན་མ་དང་འབྲེལ་ ཞལ་འཛུམས་ཐེངས་ ༤ རེ་ཚོགས་ཏེ་འབད་རུང་ དཔྱད་ཡིག་གི་གཞི་རྩ་གྱུར་ ཞལ་འཆམ་བྱུང་མ་ཚུགས་པ་ལས་བརྟེན་ ཁྲིམས་བཟུང་བའི་གནད་སྟོན་ ༢༠༡༧ ཅན་མའི་ རོན་ཚན་ ༥༩ ཀ་(༢) པའི་ དགོངས་དོན་ལྷར་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ སར་འཐུལ་མཛད་གནང་དགོ་པའི་གྲོས་དོན་སྤུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ དགག་བཤེར་དང་ཚད་མཉམ་གྱི་ཐོག་ལས་ རོགས་བྱི་འདྲ་མིན་བཀོད་དེ་ གསུང་གོས་ཡུན་རིང་གནང་པའི་མཐའ་མར་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཁྲིམས་བཟུང་བའི་གནད་སྟོན་ ༢༠༡༧ ཅན་མའི་ རོན་ཚན་ ༥༩ ཀ་(༢) པའི་དགོངས་དོན་ལྷར་ འབྲུག་གི་གཏེར་ཁ་དང་གཏེར་རྩིས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༠ ཅན་མ་དེ་ སར་འཐུལ་མཛད་གནང་ཡོད་པ་མ་ཚད་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ ད་ལས་སར་ ལུས་སྟོང་སྟེ་བཅི་དགོཔ་ཨིན་མ་དང་ བྱུལ་ལས་ དེ་བཟུམ་གྱི་ དཔྱད་ཡིག་ཅིག་ ལོག་ཚོགས་ཁང་ནང་བཙུག་དགོ་པ་ཅིན་ ལོ་ངོ་གཅིག་གི་རྒྱབ་ལས་ ཁྲིམས་བཟུང་བའི་ཐུ་རིམ་དང་འབྲེལ་ དཔྱད་ཡིག་གསར་པ་སྟེ་ འགོ་ཐོག་དོ་སྟོན་ལས་འགོ་བཟུང་སྟེ་ བཙུག་དགོཔ་ཨིན་པའི་ དྲན་གསོ་མཛད་གནང་ཡི།

14. Joint Sitting on Lhengye Zhungtshog Bill of Bhutan 2020

The two Houses could not reach a consensus on the Lhengye Zhungtshog Bill of Bhutan 2020 and a petition to convene a Joint Sitting was submitted to the Druk Gyalpo. Following the receipt of Royal Kasho a Joint Committee was formed. The Chairperson of the Joint Committee (Member of Drujegang-Tseza Constituency) and the Deputy Chairperson (National Council Member from Haa Dzongkhag) presented the 7 disputed clauses on which the Members opined various views and held an extensive deliberation. While ascertaining the support on 7 recommendations submitted by the Committee, 55 voted “Yes” and 4 Abstained out of 59 Members present and voting, and therefore passed the Lhengye Zhungtshog Bill of Bhutan 2020 with two-third majority votes.

15. Tobacco Control (Amendment) Bill of Bhutan 2021

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Economic Affairs) moved the motion for First and Second Reading of the Tobacco Control (Amendment) Bill of Bhutan 2020 as an Urgent Bill considering the present situation of the nation. The House referred the Bill for review to the Legislative Committee following which the Chairperson of the Committee (Member from Bongo-Chapcha Constituency) presented the review report on the Bill. The Bill was then passed as an Urgent Bill with 33 “Yes” votes, 1 “No” vote and 1 “Abstain” vote out of 35 Members present and voting.

༡༤. འབྲུག་གི་ལྷན་རྒྱུ་གཞུང་ཚོགས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༠ ཅན་མར་ ལྷན་བཞུགས་གནང་པའི་གོ་སྐོར་ཆོད།

འབྲུག་གི་ལྷན་རྒྱུ་གཞུང་ཚོགས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༠ ཅན་མ་དེ་གྲུར་ ཚོགས་ཁང་པན་ཚུན་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ ཞལ་འཆམ་མ་བྱུང་མ་ལས་བརྟེན་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་སར་ ལྷན་བཞུགས་ཚོགས་དགོ་པའི་ ལྷན་གསན་པ་སྟེ་ དེ་ལྟགས་ཀྱི་བཀའ་བློན་གནང་མི་དང་བསྟུན་ མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་ཚུང་ གཞི་བཙུགས་འབད་ཡོད་པའི་ ཚོགས་ཚུང་ཁྲི་འཛིན་ འབྲུག་རྒྱལ་སྐད་ཅེ་བའདམས་ཁོངས་འཐུས་མི་དང་ ཁྲི་འཛིན་འོག་ རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྐུའི་འཐུས་མི་གིས་ དཔྱད་ཡིག་འདི་གྲུར་ ཚོགས་ཁང་པན་ཚུན་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ ཞལ་འཆམ་མ་བྱུང་པའི་དོན་ཚན་ཁག་ ༡ ཡོད་མི་ཚུ་ རེ་རེ་བཞིན་དུ་ ལྷན་ཞུ་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་གནང་མ་དག་ འཐུས་མི་ཚུ་གིས་ རང་སེའི་དོགས་དྲི་དང་བསམ་འཆར་འདྲ་མིན་བཀོད་དེ་ གསུང་གོས་གནང་པའི་རྒྱལ་སྐད་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཚོགས་ཚུང་གིས་ ཕུལ་མི་འོག་གོས་འདེབས་དོན་ཚན་ཁག་ ༡ གྲུར་ རྒྱལ་སྐུར་ཡོད་མེད་ རྒྱལ་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱལ་སྐུར་ཚོགས་གྲལ་ཡོད་པའི་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐོས་ས་ ༥༤ ལས་ ༥༥ གིས་བརྟུབ་དང་ ༤ གིས་འཛུམས་བཞུགས་པའི་ཐོག་ གསུང་དཔྱད་གཉིས་ཀྱིས་ ཚོགས་རྒྱུ་གྲལ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ འབྲུག་གི་ལྷན་རྒྱུ་གཞུང་ཚོགས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༠ ཅན་མ་འདི་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

༡༥. འབྲུག་གི་ཏམ་ཁུ་དམ་འཛིན་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༡ ཅན་མའི་གོ་སྐོར་ཆོད།

དཔྱད་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ བསྟན་རྒྱུ་སྟོན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་ཏམ་ཁུ་དམ་འཛིན་ (འཕྲི་སྟོན་) ༢༠༢༡ ཅན་མ་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་བསྟུན་ (འཕྲལ་མཁོའི་དཔྱད་ཡིག་) སྟེ་ གསུང་གོས་གནང་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་གཉིས་པའི་གོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་གྲུར་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ རོས་ལེན་གྲུབ་སྟེ་ བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཞིམས་དོན་ཚོགས་ཚུང་ལུ་གནང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ ཚོགས་ཚུང་ཁྲི་འཛིན་ རྒྱུང་སྐྱེར་སྐྱབས་ཆ་འདམས་ཁོངས་འཐུས་མི་གིས་ ཚོགས་ཚུང་གིས་ ཚོགས་ཁང་གི་བཀའ་རྒྱ་དང་འཁྲིལ་དཔྱད་ཡིག་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་ ལྷན་ཞུ་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རྒྱལ་སྐུར་ཡོད་མེད་ རྒྱལ་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱལ་བསྐྱར་ཚོགས་གྲལ་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐོས་ས་ ༣༥ ཡོད་མི་ལས་ ༣༣ གྱིས་བརྟུབ་དང་ ༡ གིས་མ་བརྟུབ་ ༡ གིས་འཛུམས་པའི་ཐོག་ལས་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ (འཕྲལ་མཁོའི་དཔྱད་ཡིག་)སྟེ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

Re-deliberation on the Tobacco Control (Amendment) Bill of Bhutan 2021 (20th Day of the 5th Month of Iron Female Ox Year corresponding to 29th June, 2021)

The Chairperson of the Legislative Committee (Member from Bongo-Chapcha Constituency) submitted that, after declaring the Tobacco Control (Amendment) Bill of Bhutan 2021 as an Urgent Bill and having a thorough deliberation in the House, the Bill was referred to the National Council with amendments to 11 Sections. The Chairperson added that, while the National Council accepted the amendments to 11 Sections passed by the National Assembly, they submitted the Bill back to the National Assembly for re-deliberation with additional amendment to 10 Sections and since the amendments are in addition to main provisions accepted earlier, the motion was moved to re-deliberate and adopt as the Committee has reviewed and agreed to the amendments.

Although there was no disagreement on the amendments to 10 Sections from the National Council, the House directed that the Bill be endorsed along with the 10 recommendations submitted by the National Council through voting. While ascertaining the support on the recommendations, 38 voted “Yes”, 1 voted “No” and 1 Abstained out of 40 Members present and voting. Therefore, the Tobacco Control (Amendment) Bill 2021 was endorsed with two-third majority votes.

དེལས་གནམ་ལོ་ལྷགས་མོ་གྲང་ལོ་ལྷ་ ༥ པའི་ཆོས་ ༡༠ ལུངས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་
 ༤ པའི་ཆོས་ ༡༩ ལུ་འབྲུག་གི་ཏམ་ཁུ་དམ་འཛིན་ (འཕྱི་སྟོན་) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡
 ཅན་མར་བསྐྱར་གྲོས་གྱི་གྲོས་ཆོད།

ཁྲིམས་དོན་ཆོགས་ཆུང་ཁྲི་འཛིན་སྤྱོད་སྤྱོད་སྐྱབས་ཆ་འདེམས་ཁོངས་འཐུས་མི་གིས་ཏམ་
 ཁུ་དམ་འཛིན་ (འཕྱི་སྟོན་) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མ་དེ་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་འདུ་
 གིས་ (འཕུལ་མཁའི་དཔུང་ཡིག) སྤྱི་ལོ་ལེན་མཛད་དེ་གསུང་གོས་གནང་མ་དུ་དོན་
 ཚན་ཁག་ ༡༡ གྱུར་བསྐྱར་བཅོས་དང་འཕྱི་སྟོན་མཛད་དེ་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྤེའི་
 རང་ཕུལ་མི་དེ་ཆུ་གེར་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྤེའི་གིས་ལོ་ལེན་མཛད་པའི་གྱུར་ལ་
 སྐོང་དོན་ཚན་ ༡༠ དེ་ཅིག་གོས་འདེབས་ཕུལ་ཡོད་རུང་དེ་ཆུ་གནད་དོན་ཕུལ་བྱེམ་རེ་
 མ་གཏོགས་དོན་གྱི་འགྱུར་བ་མེད་པ་ལས་ཆོགས་ཆུང་གིས་ལོ་ལེན་ཕུལ་ཏེ་ཡོད་པ་
 བཞིན་དུ་ཆོགས་དམངས་གྱིས་བསྐྱར་གྲོས་གནང་སྤྱི་ཆ་འཛིན་འགྲུབ་གནང་དགོ་པའི་
 གོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་གྱུར་ཆོགས་ཆུང་འཐུས་མི་གཅིག་གིས་ཡང་རྒྱབ་སྟོན་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ཆོགས་ཁང་གིས་ཆོགས་དམངས་གྱིས་གསུང་གོས་གནང་མ་དུ་གོས་འདེབས་
 ཚུ་གྱུར་རྒྱབ་འགལ་ཁྱུ་མི་གང་ཡང་མེད་རུང་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྤེའི་གིས་འཕྱི་སྟོན་དང་
 བསྐྱར་བཅོས་གྱི་གོས་འདེབས་ཁག་ ༡༠ བཀོད་ཡོད་པ་ལས་ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་
 དཔུང་ཡིག་འདི་རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་ཆ་འཛིན་འགྲུབ་དགོས་ཁག་ཆེ་བའི་དྲན་གསོ་
 གནང་པའི་ཤུལ་ལུ་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྤེའི་གིས་བསྐྱར་གྲོས་དོན་ལུ་གོས་འདེབས་ཕུལ་
 མི་ཚུ་གྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་དུ་རྒྱན་བསྐྱར་ཆོགས་
 གལ་འཐུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༠ ཡོད་ས་ལས་ ༣༥ གྱིས་བརྟུབ་དང་ ༡ གིས་
 མ་བརྟུབ་ ༡ གིས་འཛེམས་བཞུགས་པ་དུ་གསུམ་དཔུ་གཉིས་གྱིས་ཆོགས་རྒྱབ་སྐྱོར་མི་
 དང་བསྐྱར་འབྲུག་གི་ཏམ་ཁུ་དམ་འཛིན་ (འཕྱི་སྟོན་) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མ་འདི་
 ཆ་འཛིན་གྲུབ་གནང་ཡི།

16. Tax Bill of Bhutan 2021

The Member In-Charge of the Bill (Minister for Finance) moved the motion for First and Second Reading of the Tax Bill of Bhutan 2020 since it was related to the Tobacco Control (Amendment) Bill of Bhutan 2021. The House then referred the Bill for review to the Legislative Committee after which the Chairperson of the Committee (Member from Bongo-Chapcha Constituency) presented the review report on the Bill. The Bill was then passed as a Money Bill with 33 “Yes” votes, 1 “No” vote and 2 “Abstain” votes from the total of 36 Members present and voting.

Re-deliberation on the Tax Bill of Bhutan 2021 (20th Day of the 5th Month of the Iron Female Ox Year corresponding to 29th June, 2021)

During the re-deliberation of the bill, the House directed that since the National Council has accepted the all the amendments made by the National Assembly on the Tax Bill of Bhutan 2021, there was no need for re-deliberation and endorsed the bill as money bill as before.

17. Re-deliberation on the Agreement between the Government of the Kingdom of Bhutan and the Green Climate Fund on the Privileges and Immunities of the Green Climate Fund

The Chairperson of the Environment and Climate Change Committee (Member from Bardo-Trong Constituency) submitted that the amendments from the National Council were mostly in the areas of translation and the recommendations were regarding

༡༤. འབྲུག་གི་ཁྲལ་གྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་གྲོས་ཆོད།

དཔྱད་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་ཅིས་སྒོན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་ཁྲལ་གྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མ་དེ་ཡང་ འབྲུག་གི་ཏམ་ཁུ་དམ་འཛིན་གྱི་ (འཕྲི་སྒོན) དཔྱད་ཡིག་དང་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལས་ གསུང་གོས་གནང་ནིའི་དོན་ལུ་ ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་གཉིས་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་གུར་ ཆོགས་དམངས་ཀྱིས་ ངོས་ལེན་མཛད་དེ་ བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་དོན་ ལུ་ ཁྲིམས་དོན་ཆོགས་ཚུང་ལུ་ གནང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ ཆོགས་ཚུང་ཁྲི་འཛིན་ སྤོང་སྤོར་ སྐབས་ཆ་འདེམས་ཁོངས་འཐུས་མི་གིས་ ཆོགས་ཚུང་གིས་ ཆོགས་ཁང་གི་བཀའ་ཁྱབ་དང་ འཁྲིལ་ དཔྱད་ཡིག་བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་ སྒྲན་ལུ་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཆོགས་དམངས་ལས་ རྒྱབ་ སྐྱོར་ཡོད་མེད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཆོགས་གྲལ་ཡོད་པའི་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐྱོམས་ ༣༤ ཡོད་ས་ལས་ ༣༣ གྱིས་བརྟུབ་དང་ ༡ གིས་མ་བརྟུབ་ ༡ གྱིས་འཛེམས་པའི་ཐོག་ལས་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ (ཉི་རུའི་དཔྱད་ཡིག) སྤེ་ ཆ་འཛོག་ གྲུབ་གནང་ཡི།

དེ་ལས་ གནམ་ལོ་ཕྱགས་མོ་གྲང་ལོ་རྒྱ་ ༥ པའི་ཆོས་ ༡༠ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༤ པའི་ཆོས་ ༡༩ ལུ་ བསྐྱར་གོས་གནང་པའི་སྐབས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་འདུ་གིས་ ཁྲལ་གྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མར་ བསྐྱར་བཅོས་དང་འཕྲི་སྒོན་མཛད་དེ་ ཕུལ་མི་ཚུ་ གུར་ རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྤེ་གིས་ ངོས་ལེན་གྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཕྱི་བུམ་གནང་ཡོད་པ་ལས་ བཞེན་ ཆོགས་ཁང་གིས་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ལུ་ བསྐྱར་གོས་གནང་དགོཔ་མེད་པར་ སུར་ བཞིན་ (ཉི་རུའི་དཔྱད་ཡིག) སྤེ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

༡༥. སྤྱི་ལཱ་གནམ་གཤིས་མ་དངུལ་གྱི་ ཁེ་དབང་དང་བཀག་ཆ་གུ་ འབྲུག་གཞུང་དང་ སྤྱི་ལཱ་ གནམ་གཤིས་མ་དངུལ་གྱི་བར་ནའི་ གན་རྒྱ་གུར་བསྐྱར་གོས་གྱི་གྲོས་ཆོད།

གནམ་གཤིས་འགྱུར་བཤོད་ཆོགས་ཚུང་ཁྲི་འཛིན་ བར་དོ་གོང་འདེམས་ཁོངས་འཐུས་ མི་གིས་ གན་རྒྱ་འདི་གུར་ རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྤེ་གིས་ གོས་འདེབས་ཕུལ་མི་དེ་ཚུ་ལུ་ ཆོགས་ཚུང་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་བལྟམ་ད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཆོགས་སྤེ་གིས་ བསྐྱར་ བཅོས་མཛད་ཡོད་མི་དེ་ གཙོ་བོ་ར་ ཨིང་སྐད་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ རྫོང་ཁའི་ནང་སྐད་སྐྱུར་འབད་ འབདམ་ རྒྱང་མ་གཅིག་ཨིན་པ་དང་ གོས་འདེབས་ཟེར་རུང་ དོན་ཚན་ལ་ལོ་ཅིག་ འགྲིག་ མཐུན་དང་ གཅིག་མཚུངས་བཟོ་བཟོམ་ དེ་ལས་ ཆོག་རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་ ཁ་སྐོང་

correction of inconsistencies, harmonization and addition of few words and thus made not much difference to the meaning. A motion was moved for deliberation and adoption. After deliberation and clarifications provided by the Committee, the Bill was endorsed with simple majority support through the show of hands.

The House directed the term ‘Convention’ to be used consistently as “Agreement” as per the amendment. The House directed that the agreement would be submitted for Royal Assent as per the legislative procedure.

18. Motion

Motion to Review and Change Consolidated Contract Employees to Regular Contract

The Member from Maenbi-Tsaenkhar Constituency moved a motion to change the contract of the 4,622 consolidated contract employees to regular contract. After a thorough deliberation on the motion, it was endorsed with simple majority votes with 32 “Yes” votes, 3 “No” votes and 2 “Abstain” votes from the total of 37 Members present and voting.

བཙུགས་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་ རོན་གྱི་བསྐྱར་བ་མེད་པ་ལས་ གསུང་གོས་གནང་སྟེ་ རྒྱུ་
སྟོན་ཆ་སྟོར་མཛད་གནང་དགོ་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་ཕ་བཞིན་དུ་ འཕུས་མི་ཚུ་གིས་ རང་
སོའི་དོགས་ངི་ཚུ་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་རྒྱུ་གིས་ དོགས་སེལ་ཕུལ་བའི་རྩེས་སུ་ ཚོགས་
ཁང་གིས་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེའི་གོས་འདེབས་རྒྱ་ཁྱར་ རོས་
ལེན་ཡོད་མེད་ ཕྱག་ཡར་སེང་གིས་གཟིགས་པ་ད་ མང་མོས་ཐོག་ལས་ རྒྱུ་སྟོན་ཆ་སྟོར་
མཛད་གནང་ཡི།

དེ་ལས་ ཚོགས་ཁང་གིས་ གན་རྒྱའི་མགོ་རྒྱན་ནང་ ཆིངས་ཡིག་ཟེར་ ཡོད་མི་དེ་ འཕྲི་
སྟོན་ལྟར་དུ་ གན་རྒྱ་ཟེར་ ཚོགས་གཅིག་མཚུངས་སྟེ་ བཟོ་དགོ་པའི་བཀའ་རྒྱ་གནང་
ཞིན་མ་ལས་ གན་རྒྱ་དེ་ཡང་ ལམ་ལུགས་ལྟར་དུ་ མི་མང་འབད་ག་རིན་པོ་ཆེ་ཞབས་སར་
བཀའ་འགྲོལ་གྱི་དོན་ལུ་ཕུལ་ནི་ཨིན་པའི་ དྲན་གསོ་མཛད་དེ་ གསུང་གོས་མཚུག་བསྐྱས་
གནང་ཡི།

༡༥. གོས་དོན།

ལཱ་གཡོག་གི་གནས་སྤངས་དབྱེ་ཞིབ་འབད་དེ་ མཉམ་སྡེ་བ་ཁག་འབག་པ་ཞི་གཡོག་པ་རྒྱ་
གཏན་འཇགས་ཁག་འབག་པ་སྟེ་བཟོ་དགོ་པའི་ གོས་དོན་གྱི་ གོས་ཚོད།

སྤྲན་སྤྲོས་བཅོན་མཁར་འདེམས་ཁོངས་འཕུས་མི་གིས་ གཞུང་གི་ཁ་བྱག་ལས་ ཞི་
གཡོག་པ་ མཉམ་སྡེ་བ་ཁག་འབག་པ་ནང་ཡོད་མི་ མི་ངོམ་ ༤,༦༣༩ གྱི་ དཀའ་ངལ་
ལུ་གཟིགས་ཏེ་ ཁོང་ཆ་བྱབ་ གཏན་འཇགས་ཁག་འབག་པ་ཐོག་ལུ་ བཟོ་གནང་དགོ་པའི་
གོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་གྱར་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ དགག་བཞེར་དང་ཆོད་མཉམ་གྱི་ཐོག་
ལས་ གསུང་གོས་གནང་པའི་རྩེས་སུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རོས་ལེན་ཡོད་མེད་ རྒྱུ་
བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱུ་བསྐྱར་ཚོགས་གལ་ འཕུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༣༧
ཡོད་ས་ལས་ ༣༩ ཀྱིས་བརྟུབ་དང་ ༣ ཀྱིས་མ་བརྟུབ་ ༩ ཀྱིས་འཛེམས་བཞུགས་ཏེ་
ཕྱད་མང་གིས་ཐོག་ལས་ གོས་དོན་འདི་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

19. Question Hour

During the 5th Session, the Members raised 54 Oral Answer Questions and 12 Written Answer Questions to various Ministries on various important issues.

20. Concluding Ceremony.

On 30th June, 2021, the Speaker of the National Assembly and the Chairperson of the National Council accompanied by the Secretaries General of the two Houses received His Majesty the Druk Gyalpo from Entrance Gate 1. After the concluding address by the Speaker, the Members of Parliament offered prayers for the long life of His Majesty the Druk Gyalpo and successfully concluded the Fifth Session of the Third Parliament of Bhutan.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Wangchuk Namgyel'.

(Wangchuk Namgyel)

SPEAKER

༡༩. **དི་བཀོད་ལས་རིམ།**

ཚོགས་ཐེངས་ ༥ པའི་སྐབས་ འཕུས་མི་ཚུ་གིས་ གཞུང་གི་ལྷན་ཁག་ཚུ་ལུ་ ཁག་ཆེ་བའི་
གནད་དོན་ཚུ་ལུ་བརྟེན་པའི་ ངག་ཐོག་གི་དི་བ་བསྐྱེམས་ཁག་ ༥༧ ནང་ ཡིག་ཐོག་གི་
དི་བ་བསྐྱེམས་ ༡༩ དེ་ཅིག་བཀོད་དེ་ དི་བཀོད་ལས་རིམ་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་འགོ་འདྲེན་
འཐབ་སྟེ་ཡོད།

༢༠. **མཇུག་འགྲོལ་མཛད་རིམ།**

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལྷོ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༣༠ ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་ ཚོགས་དཔོན་
དང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེའི་ཁྲི་འཛིན་ དེ་ལས་ ཚོགས་ཁང་གཉིས་ཀྱི་ ཡོངས་ཁྱབ་རྒྱ་
ཆེན་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཁང་གི་སྒྲིལ་ སྒྲིལ་དང་པའི་ནང་ལས་ མི་དབང་མངའ་
བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ ཚོགས་ཁང་ནང་ གནད་འདྲེན་ཞུ་ཞིན་མ་ལས་ ཚོགས་དཔོན་
གྲིས་ ཚོགས་ཐེངས་ལྷ་པ་ མཇུག་བསྟུ་བའི་ གསལ་བཤད་ཕུལ་བའི་ཤུལ་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་
ཀྱི་འཕུས་མི་ཚུ་གིས་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ སྐྱ་ཆེ་ཞབས་པད་བརྟན་
ནིའི་དོན་ལུ་ ཞབས་བརྟན་དང་ བགྲིས་སྟོན་ལམ་ཕུལ་ཏེ་ འཕུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་
པའི་ ཚོགས་ཐེངས་ལྷ་པ་འདི་ མཐར་འཁྱོལ་ཅན་སྟེ་ མཇུག་བསྟུ་གནང་ཡི།

[Handwritten signature]

།དབང་ཕུག་ནམ་རྒྱལ་།
ཚོགས་དཔོན།